

A. B. STRIMAITIS,
SEKRETORIUS S. L. A.
1007 W. 30th ST., NEW YORK, N. Y.

TEVYNE

ORGANAS SUSIVIENYJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE.

Nr. 39. Boston, Mass., Antradienis 27 d. Rugsėjo (September), 1910 m. M. III.
Entered as second-class matter January 28, 1908, at the post office at Boston, Mass., under the Act of Congress of March 3, 1879.

THE LITHUANIAN WEEKLY "TEVYNE"

Published every Week by Lithuanian Alliance of America

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:

For members of Lithuanian Alliance of America in the United States 50 c.
For non members, in the United States.....\$1.25.
For members of Lithuanian Alliance of America to Foreign Countries \$1.00.
For non members to Foreign Countries.....\$1.75

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

All communications should be addressed:

"TEVYNE" 318 W. Broadway, SOUTH BOSTON, MASS.

SAVAITRAŠTIS "TĒVYNĒ"

Išcina kas Antradienis (Utarnykas) South Boston'e, Mass.

PRENUMERATA METUI:

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje sąnariams Suvienytose Valst. 50 c.
Ne sąnariams Suvienytose Valstijose.....\$1.25.
Susivienijimo Lietuvių Amerikoje sąnariams kitose viešpatystėse.....\$1.00.
Ne sąnariams kitose viešpatystėse.....\$1.75

APGARSINĪMU KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

Kreipiantis su visokiais reikalais adresuokite:

"TĒVYNĒ" 318 W. Broadway, SOUTH BOSTON, MAS

Įtalpa:

Mūsų Socijalistai ir Tautiečiai.....*J. S. Pruselaitis.*

Rudens grožis, eilės.....*Menkutis.*

Nematomosios medegos ir kaip mes galime žinoti, kad jos yra.....*K. Vidikas.*

Kada gyvūnas visiškai numiršta..... " " "

IŠ LIETUVOS.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IŠ SUVIENYTŲ VALSTIJŲ.

IŠ VISUR.

TRUMPOS ŽINUTES.

Prie gyvenimo, draugai!.....*G. Azimov.*

Dora.....*Pranas Gudas.*

Cibulskis.....*A. B. Strimaitis.*

FAKTAI.

Telephone 762 So. Boston.

DR. F. MATULAITIS

Offiso valandos:

Nuo 12 iki 2 val.; Nuo 7 iki 9 vakare.

495 Broadway, - - So. Boston, Mass.

Dr. A. Šliupite - Jankauckienė

Gydo visokias ligas moteriu, vaiku ir vyrų.

265 Berry Street, BROOKLYN, N. Y.

(tarpe Grand St. ir So. 1-st St.)

VALANDOS: nuo 8-10 ryte; nuo 2-3 po piet; nuo 7-9 vakare.

TELEPHONAS GREENPOINT 8.

J. Skritulskas,

— NOTARIJUS IR AGENTAS —

Užlaikau geriausius gėrymus ir cigarus. Parduodu laivakortes ant visų linijų, kur tik kuris norės ir ant geriausių ir greičiausių laivų. Siunčiu pinigus į visas dalis svieto greitai ir pigiai. Išmainau visokių žemių pinigus ant amerikoniškų. Darau doviernastis, pavedimus dalių ir atlieku visokių reikalus su Maskolijos valdžia. Užlaikau svetaiņą mitingams ir veseilioms. Iš tolesnių miestų meldžiu atsišaukti per laiškus ant žemiaus paduoto adreso:

John Skritulskas

26 Broad St. New Britain, Conn.

Telephone No. 550.

— LIETUVIŲ UŽEIGA PAS —

P. CZAPLIKA

Užlaiko puikiausius gėrymus, alus, žilius, visada švieži, vynai ir visokie likeriai geriausi. Visokius gėrymus veseilioms, krikštynoms ir šiaip baliams, siunčiame į namus. Visada gerai.

117, 119 & 121 A St: So. Boston, Mass.

Jurgis Stanaitis

Vienintelis lietuvis PHOTOGRAFA S. Boston'e

kurs artistiskai atlieka darbą, padarydamas paveikslus kaip grupų, teip ir pavienių ypatų. Lietuviai! Atminkite, jog su reikalais visomet reikia kreipties prie savojo po šiuom adresu:

453 A W. Broadway, So. Boston, Mass.

3-čias šįmetinis balius!

Parengė Dr-tė DLK. Gedimino, Seattle, Wash., salėje "Washington" (Danish Bro's), 14th & Yesler Way. Atsibus Subatoje, 15 spalio (oct.), 1910. Salė atsidadys 6 val., o muzika pradės nuo 8 vakare ir trauksis iki vielybai nakčiai. Kviečiame visus lietuvius ir lietuvaites, vietinius ir iš aplinkinių atsilankyti į šį puikų pokylį. Tikimės kiekvieną iš atsilankiusių maloniai priimti ir visukuom užganėdinti. Muzikantai bus iš Vokietijos, kurie yra atsakanti pašpyliuoti pagal kiekvieno norą. Taipgi užlaikysime įvales saldžių gėrymų ir skanių užkandžių, ir daug kitokių priimnumų, kuriuos atsilankę apturėsitė. Įžanga vyrams 50 c., o moterims ir merginoms dovanai. (Pelnas nuo balius bus skiriamas tautiškiems apšvietos reikalams. Komitetas. (40

Prakalbos!

Parengė Draugystė DLK. Keistučio, Norwood, Mass. Atsibus nedėlioje, 2 dieną spalio (oct.), prasidės 2 val. po pietų, svetainėje Finų, Chapel gatvė. Kviečiame visus norwoodiečius atsilankyti, nes, kaip žinote, kad ši draugystė visad parengia. Kurie norėsitė prisirašyti prie draugystės, įsirašymas bus dykai. Todėl pasinaudokite iš progos. Komitetas.

Koncertas! Koncertas!

Kurį parergė DLK. Gedemimo Benas, atsibus 1 October (Spalio) Subatoj, Dahlgren Hall, kampas E. ir Silver st. So. Boston, Mass. Tai bus smagus pasilinksminimas kokio dar nebuvo, ba graijis visas benas. Tai meldžiam visus atsilankyti. Komitetas.

Naujas Kataliogas Lietuvių kalboje su iliustracijom.

Visokių Armonikų ir kitų įvairių muzikališkų instrumentų. Geriausių Britvų, laikams spaudymo mašinėlių, Lietuviškų knygų ir kitų įvairių prekių. 1 Kainos žemesnės už kitų, prekės (tavorai) geriausios rūšies. Apsteliavimai per laikus atliekami teisingai ir sparčiai. Prisiųsk savo adresą su 2c. pašto marke, o minėtą kataliogą gausite dovanai. Adresas:

M. J. Damljonaitis,

812-33rd Street, Dept. I Chicago, Ill.

MOKINKIMES PATYS

Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokinio (apdaryta) \$1.00
Vaikų Draugas arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokinio 15 c
Aritmetika mokintis rokundų be mokinio su paveikslais (apdaryta) 35 c.
Naujas Budas mokintis rašyti be mokinio 10 c.

Pinigus siųskit per Money Order po šiuo adresu:
 P. MIKOLAINIS Box 62. NEW YORK CITY.

SLA. kuopų viršininkams.

Kuopų viršininkai malonėsite pranešti "Tėvynės" administracijai kiek kuri kuopa reikalausite konstitucijų, nes naujos konstitucijos tuoj bus išsiuntinėjamos kuopoms.

Administracija.

Reikalaujame agentų.

Užgimimas Stonelėje Kristaus arba išleidžiami paveikslėliai pavydalė altorėlio, pargabenti iš Berlyno. Labai graži dovana Kalėdoms pasiųsti į Lietuvą, ar kur kitur esantiems, giminiams ar pažįstamiems Parsiduoda po 15 c. ir po 25 c., žiūrint pagal didumą. Jeigu kas norite pamatyti tą Betlėją, malonėkite prisiųsti 25 c. pačtos markėmis, o aš prisįsiu visokių gatunkų prabeles. Popieros gromatomis rašyti taipgi iš Belgijos pargabenta: su pasveikinimais Kalėdų, su šilkinėmis kvietkelėmis ir su paveikslėliais. Jezus guli ant šieno, išdabinto su visokiomis žvaigždėmis. Parsiduoda 2 popieros už 25 c. Turime ir kitokių, paprastų popierių gromatomis rašyti su visokiais pasveikinimais ir dainelėmis, ir su kvietkelėmis ir paveikslėliais. Parsiduoda 12 popierių už 25 c., 6 tuzinai už \$1.00.

Trejankos (trejos devynerės) iš Europos. Palaigos aptiekos, visiems žinoma, parsiduoda bakseliais, bertainis svoro už 25 c.

Biblija, tai yra visas Šventas Raštas Seno ir Naujo Testamento, išverstas į lietuvišką kalbą ir išnaujo perveizėtas, lotyniškomis raidėmis. Berlyne, 1908 m. Puslapių 818 ir 270, viso 1127 pusl., su drūtais aparais. Parsiduoda už \$2.00. Agentams duodame gerą nuošimtį nuo visokių tavorų, adresuokit:

K. J. Intas,

P. O., Box 1724, New York, N. Y.

Dykai paveikslas.

Naujai nupieštas DLK. Vytauto paveikslas 7x10 didumo, atminimui 500 metų sukaktuvų kovcs ties Žalgiriu. Prisiųsk 10c pinigais arba dvicentinėmis markėmis apmokėjimui pačto kaštų, o aplaikysi tą paveikslą.

W. PETKON, 27 Porter Street. MONTELLO, MASS.

'LAISVOJI MINTIS'

Vienintelis mėnesinis mokslo ir literatūros laikraštis, talpinantis rimtus ir gerai apdirbtus straipsnius iš įvairių mokslo šakų: **Historijos, Kultūros Historijos, Gamtos Moksly, Draugijinių Moksly, ir tt.**, lygiai ir originališkai parašytas apysakas iš mūsų gyvenimo.

Kaina metams \$2.00; pusėi metų \$1.00; į užsienį \$2.50

Kas, prisiųsdamas mums prenumeratą, prisiųs iškirpęs ir šį apgarsinimą, tas gaus dovanas knygomis: užsirašantiems "L. MINTI" metams duodame knygų už \$1.00, užsirašantiems pusėi metų už 50c.

Pasiskubinkit — dovanas neilgai teduosime.

Adresas:

"LAISVOJI MINTIS"

1401 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Žemaitės raštai

Antra pataisyta laida, leidžiama prenum. keliu.

Jei lietuvis svetur duoną bevalgydamas, užmirštų Lietuvą, jos žmonės, jų buvį, sielvartas, linksmybes, bet bundančios sąmonės kurstomas, panorėtų atgalvinti kudikystės valzdellus, pasakyčiau jam: skaityk ŽEMAITĖS RAŠTUS! :: :: ::
 Jei lietuvis, norįs išsitobulinti lietuvių kalboj, klausytų kokiu budu gall tai padaryti, atsakyčiau jam: skaityk visus ŽEMAITĖS VEIKALUS! :: :: ::
 Jau atėjo visi Žemaitės raštai galutinai prirengti spaudai. Todėl, pasiskubinkit tuoj užsiprenumeruoti, nes kaip išels iš spaudos, bus daug brangesni!

Prenumerata dabar už visus raštus tik \$1,00

ANTANAS ŽYMONTAS
 318 W. Broadway, S. Boston, Mass.

"DAGIS"

Kritikos, Saty. os ir Juokų Mėnesinis Laikraštis

DAGIS gražioj formoj knygos, ant geros popieros ir su viršialiais. viso 20 puslapių, kas mėnuo duoda skaitymų.

DAGIS kas mėnuo talpina po kelis originalinius lietuvių pieštus paveikslėlius.

DAGIS bado visus be skirtumo, kas tik nusikalsta prieš visuomenę, todėl Dagis turi rasti kiekvieno lietuviu name, tai yra geriausią gyduolė nuo visokių ligų. Juk visiems yra reikalingas linksmumas ir juokai, o Dagis nesigaili straipsnių su įvairiais pasišaipimais ir juokais.

DAGIO kaina labai žema, tiktai po 10 centų num., arba \$1.00 metams.

Siunčiant prenumeratą, adresuokite:

"Dagis" Publ. Co.

812 - 33 st., Chicago, Ill.

Atida ne ukėsams Suv. Valst.

1 Dėlko ateiviams reikalingos ukėsiškos popieros, 2 Ką reikia daryt norint pastot Suv. Valstijų ukėsu. Kur ir kada galima paduot prašymą, 4 Ką turi žinoti pakol gausi ukėsyštės popieras, 5 Klausimai su atsakymais lietuviškai ir angliškai ir daugelis kitų naudingų patarimų. Kaygelė kožnam lietuviui yra reikalinga ir ją galima gauti pas J. Bendrick. Kaina 25 centai. Pinigus ir laiskus siųskite šiuo antrašu:

Joseph Bendrick,

% Clerk of Court, POTTSVILLE, PA.

PIRMUTINIS LIETUVISZKAS SALIUNAS

Užlaiko šaltą alų, gardžią arielką, kvepančius turkiškus cigarus, ir inportuotus gėrymus. Čia atsilankę lietuviai ras mandagius patarnavimus ir gaus rodą dykai. Atsilankykite pas:

Cezara Vaszkeļiaviczliu,

124 Millbury St., Worcester, Mass.

J. S. Pruselaitis.

Mūsų socialistai ir tautiečiai.

Kartas nuo karto pasirodo tai viename, tai kitame mūsų laikraštyje straipsniai ir tai "bešališki", nurodanti mūsų visuomenės veikėjų ydas. Kiekvienas "bešališkasis" tas ydas suranda vien tik pas socialistus. Kiti visi teisingi, dori, moksliški, idėliški ir tt. Nėpatyrusiam tēmijant į panašius išvadžiojimus, taip ir veržiasi į makaulę mintį, kad teisingas ir morališkas asmuo niekuomet neišpažins socializmo idėjos-mokslu, arba kad socializmo mokslą išpažįsiantis niekuomet negali būt teisingas bei morališkas asmuo. Kartais girdi kalbant: "Aš prieš socializmo mokslą neturiu nieko, tik jo vadovai, ypač lietuvių socialistų, labai netaktiškai arba nemorališkai elgiasi". Atsitikimų jau buvo, kad vienas ar kitas iš tų netaktiškųjų socialistų vadovų atgyveno savo dienas Sąjungoj (neveizint, dėl kokių priežasčių) ir prisiglaudė prie tų, ką jį dar neseniai niekino; ir štai tie niekintojai su didžiausiu entuzijazmu priima jį į savo abazą jau, ne kaipo nedorėlį, netaktišką, nemorališką, bet kaipo vieną iš doriausių, taktiškiausių bei blaiviausių asmenų, nors anas nėkiek savo pobūdžio būtų neperkeitęs, jei bent principus. Taigi išeina, kad esi netaktiškas, nedorėlis ir visoks tik todėl, kad esi socialistas.

Štai No. 32 "Tėvynės" tilpės įžanginis straipsnis "Mūsų socialistai ir tautiečiai"; šio straipsnio rašėjas p. Alyras persistato save "bešaliniu žiūrėtoju". Skaitau. "Nereikia didelio nuoregumo, idant patėmyti Amerikos padangio lietuvius skilant į dvi dali". Argi Amerikos padangio lietuviai skyla tik į dvi dali? "Viena jų dvi, didesnė, yra žinoma kaipo tautiečiai, kita gi nešioja (ar tik nešioja? Aut.) socialistų vardą". Kur dingio iš "Amerikos padangio" klerikalų dalis ir tai didesnė už pirmąsias dvi? Iš kur p. Al. sėmė žinias, kad tautiečių (pridursiu patrijotų, nes visi lietuviai paprastai tautiečiais vadinami) didesnė dalis, negu socialistų, kuomet tautiečiai-patr. dar neturi tarp savęs jokio sąryšio. SLA., TMD. ir savitarpinės pašelpos draugijos, ką nešioja tautiškųjų organizacijų vardą, negalima vadinti grynai tautiškai-patrijotiškoms, nes prie jų priklauso visokių pažvalgy asmens, todėl jas ir reikia vadinti *lietaviškos visuomenės draugijomis*.

P. Al. stato klausymą: "Kame gi slepiasi priežastis, kad socialistai yra taip nedraugiškai daugumos minėjami?" Pats, neva socialisto minčia, bando atsakyti taip, kad tą atsakymą lengva būtų savo argumentais sumušti, ir sumuša. Bet, palauk brole, duok kitam ant to klausymo atsakyti, o paskui savo argumentais sumušk. Pirmutinė nedraugiškumo priežastis, tai pačių tautiečių-patrijotų atkaklus šovinizmas, kaip viršui nurodžiau. Antra gi priežastis, tai dvasiški jos atkakli kova prieš socialistus; ar neteko kiekvienam iš skaitytojų girdėti, kaip dvasiškija per

kiekvieną savo pamokslą, išgarbavoja socialistus, iškraipant jų mokslą, perstatant bedieviais, paleistuviais, vagimis ir t. p. Zodžiu tariant, socialistas nukenčia už tautiečius, už laisvamanius, pagalios ir už visokius nemoralistus. O kadangi dvasiškija šiame laike turi užhipnotizavus visą diduomenę, todėl, kaip dvasiški tėveliai socialistus tai diduomenei reprezentuoja, taip ta diduomenė link socialistų atsineša.

Toliau p. A. tarp kito ko sako: "Tie naujos evangelijos išpažintojai, tankiai net savo partijos vardo teisingai ištarti nemoka, nesakant jau apie prisivintos teorijos nežinią". "Matydamas, kokie kareiviai plaukia į socializmo kariauną, šviesesnės galvos socialistas tokioje minioje negalės nematyti blėdies savo mokslui". Tai tau rods "šviesesnės galvos" socialistas, kad bijosi tamsesnių savo brolių tarpe darbuotis, kad jo mokslui neatsitiktų blėdies! Ar ištikro panašų mokslinčių galima pavadinti "šviesesnės galvos", skaitytojai tesprendžia. Šiame laike, kuomet dar mūsų visa didžioji minia tebeklaidžioja tamsybėje ir prietaruose ir kad jau jos mažuma bando nuo akių tuos prietarus apsikrapštyti ir grabalioja apie save mokslu, šviesesnės galvos ypatingai pageidaujamos mokinti tą tamsiąją minią, šviesti, sėti mokslo žemčiūgų sėklą. Čia tai didžiausia dirva mūsų "šviesesnės galvos", čia jų darbui didžiausias laukas, nes pakol tos minios neapšviesim, pačol neprikelsim nė tautiško susipratimo, nė pagerinsim proletarų buvį.

Paskui sako: "Jei kas norėtų jį ieškoti pagrindo nesocialistų neapykantos linkui socialistų, tai nebūtų per daug vargo ją surasti". Taip. Vienok, jeigu kas norėtų jį ieškoti pagrindo netautiečio-patr. neapykantos linkui tautiečio patr., taip pat nebus per daug vargo ją surasti, t. y. faktas prieš faktą.

Toliau tarp kitko rašo: "Minėtieji socializmo perstatytojai ir skelbėjai pasielgimais savo tarpe ir su nesocialistais dasiekė jau to, kad dauguma mūsų ideališkių ir šviesių asmenų, pirma tarnavusių partijai, turėjo apleisti jos eiles (turbūt tik užtai "ideališki ir šviesų", kad apleido partijos eiles, kaip pradžioj šio straipsnio minėjau. Aut.), idant išvengti aptarimo kvailume ar piktadarystėje". Ant kiekvieno socialisto kvailo bei piktadario apsiimu iš pusės tautiečių, ir tai ne iš jeib kokių, bet iš žymiausių veikėjų pristatyti po du kandidatu su neprastesne reputacija. Žemiaus kalbama apie agitatorių netaktiką, kuomet klausytojus išvadina asilais, kryžiokais arba tautiečius "geltonaisiais" bei "juodašimčiais". Tiesa, panašios agitacijos nė vienas rimtas asmuo nepripažins už gerą, nepripažįsta jos nė rimtesni socialistai, nė Sąjunga; tačiau tautiečiai patr. su savo agitatoriais irgi negali pasigirti, bent prieš socialistus. Juk retas tautiečių patr. prakalbos atsibūna, kad socialistai nebūtų įtarti "raudonaisiais", "tautos ėdikais" ir tam panašiais. Negalima užginčyti, kad, kaip vieni, taip lygiai ir kiti, vieno ar kito įtarimo nebūtų užsitarnavę, vienok prakalbą sakant, ne vieta niekinti vienas antrą, bei keno

nors "griekus" rokuot bei griešintojus prakeikt. Pralkalbos yra tam, kad žmones šviesti, šio to naudingo pamokint; bet kartais atsitinka, kad pačiam kalbėtoju trūksta ir apšvietimo, ir doros.

Kaip matēm, p. Al., rašydamas savo straipsnį, uždavė sau mierį jieškoti ydų, kaip tarp socialistų, taip lygiai ir tarp tautiečių. Bet matēm irgi, kaip didelį laimikį iš socialistų išsinešė, o tautiečiuose nieko panašaus nerado. Todėl reikia manyt, kad tautiečiai nešioja dar baltą nesuteptą krikšto suknelę. Taigi vienų akyje mate krislą, o antrų — nė rąsto. O vienok rašė "bešalinis žiūrėtojas". Vyrai! argi ne gėda mums tarp savęs, kaip mažiems vaikams, ginčytis: tu kvailas, piktadarys ir t.t., o kodėl aš geras! Ar gali sveikas protas manyti, kad visi socialistai kvailiai, piktadariai ir t.p., arba antraip! Jeigu Baltrus man nepatinka už tai, kad jis socialistas, o aš Baltrui nepatinku, kad tautietis, todėl mudu tik ir ginčysivos už idėjas, vienas antro kritikuodami, o ne už gerumą ar blogumą ypatos. Ginčytis bei diskutuoti vieniems kitų teoriją-principus būtų naudinga vis ems.

RUDENS GROŽIS.

Sužibėjo tyros varsos, —
Tarp pilkų, tamsių šilelių, —
Tarsi dangiškųjų vėlių.
Sužibėjo tyros varsos.

Dažas paskui dažą mezgės,
Varsos krūvon susiaudė—
Saulė spinduliais dar maudė.
Dažas paskui dažą mezgės.

Skaisčioš, švelnios rudens varsos
Medžių lapus nuvarsavo,—
Kur smaragdos, ką žaliavo?....
Skaisčios, švelnios rudens varsos.

Tik eglynas ir pušynas
Akį traukia ir vylioja;
Bet jie amžinai žaliuoja!
Tik eglynas ir pušynas.

Sužibėjo tyros varsos,
Girių medžiai sumirgėjo,
Regis gėlės pražydėjo.
Sužibėjo tyros varsos.

Ir krutinėj kilo noras,
Kad jos amžinai varsuotų,
Kad jos amžinai duruotų.
Ir krutinėj kilo noras....

Varsos, varsos! Skaisčios varsos!
Medžiai, rodos, visi šaukia;
Dažai, varsos plaukte plaukia.
Varsos, varsos! Skaisčios varsos!....

Sielos rankom žmogus siekė
Rausvų lapų pasiskinti—

Juodą varšą padabinti.
Sielos rankom žmogus siekė.

Karštos ašaros per veidą,
Tarsi perlas nusirito,
Ant margųjų lapų krito.
Karštos ašaros per veidą....

Sužibėjo tyros varsos,—
Tarp pilkų tamsių šilelių,—
Tarsi dangiškųjų vėlių.
Sužibėjo tyros varsos.

Men kutis.

MOKSLO TRUPINIAI.

Nematomosios medegos, ir kaip mes galime žinoti, kad jos yra.

Sakoma, kad matyti reiškia tikėti, bet turime pripažinti, kad tas išsitarimas nėra absoliutiškai teisingas — yra daigtai, į kuriuos tikime, nematydami jų arba tokie, apie kurių buvimą mes negalime persitikrinti tiesioginiai, pasiremiant ant penkių kūno pajautimų, t.y. daigtai, kurių negalima nė regėti, nė girdėti nė užuosti, nė paragauti, nė užčiuopti. Nė vienu iš mūsų 5 pajautimų nesugiebtume patirti, kad žmogus turi protą, valią, sąžinę ir t.t., vienok tikime, kad taip yra. Panašiai dalykai stovi ir su medega, kurios tūly formų negalėtume susekti iškart per savo pajautimus.

Medegos dalis egzistuoja gazų arba dujų stovyje. Yra gazai, kurių nė užčiuopsi, nė matysi, nė užuosi, tačiau chemikas taip įsitikinęs, kad jie tikrai yra, kaip mes įsitikinę apie geležies, vario, sieros ir kitų kietų ir skystų elementų buvimą. Tokiais gazais, nemint kitų, yra degis, vandendaris, azotas (nitrogenas) ir dvidegėtas angliadaris. Berods, skaitytojui yra žinomi kai kurie gazai iš matymo, arba iš užuodymo, vienok apie tokius čia nekalbėsime.

Turime keletą, netiesioginių būdų datirti, jog oras, degis, azotas, dvidegėtas angliadaris ir kiti gazai ištikro egzistuoja. Mūsų oras yra nematomas, bet mes žinome apie jo buvimą kad ir iš pasekmių, kokias jis padaro, kada yra judėjimo stovyje; paveizdan, vėjas suka malūno sparnus, ir atlieka darbą, reiškia, veikia judantis medegiškas kūnas, kuriuo šiame atsitikime ir yra oras.

Du skirtingi medegiški kūnai negali tuo pačių laikų užimti vienos ir tos pačios vietos. Jeigu mums teko kada bėgant smarkiau suduoti koja į akmenį, tai iš patyrimo dažinojome, jog vienas kūnas nemėgsta, kad kitas užimtų jo vietą: jisai prieštarauja, priešinasi. Taip pat užsilaiko oras ir kiti gazai. Jei stiklą apvožiame vandens bliūde, vanduo nekyla viduj stiklo taip augštai, kad pripildyti visą stiklą, iki dugnui; tai yra viduj stiklo kas-tai tokio, ką priešinasi vandeniui, kuris stengiasi užimti visą vietą stikle. Todėl, pasiremiant ant to, kad visi medegiški kūnai užima vietą, priseina tikėti, kad ir, ant pažiūros, tushioje stiklo dalyje turi rasti medegiškas kūnas.

Kietieji ir skystieji mums žinomi kūnai turi svarumą. Kas link oro ir kitų gazų, tai jie taipgi turi svarumą, tiktai daug mažesni už skystimus ir kietąją medegą. Persitikrinti, kad oras turi svarumą, galima šitaip: Įpilti biskį vandens į bonkutę ir pakaitinti ją, pakol pasidarys pilna garo. Potam, reikia bonkutę aklinau užkimšti ir atitraukti nuo ugnies. Bonkutei atšalus, pasversime ją ant jautrių svarstyklių, taip kad abidvi svarstyklių pusės lygiai stovėtų. Tai padarius, atkimšime bonkutę ir po valandėlės vėl užkimšime. Ką patėmysime, bus tai, kad bonkutė, atkimšta ir vėl užkimšta, nusveria žemyn svarstyklių pusę, ant kurios ji buvo pastatyta. To reikšmė yra šitokia: garas, kuris buvo pripildęs bonkutę, kada ji buvo įkaitinta, sutirštėjo, bei pavirto į vandenį, kuomet bonkutė atvėso; garas gi, pavirsdamas į vandenį, paliko vietos orui, kuris pripildė bonkutę taip greit, kaip galėjo. Tat oras savo svarumu padėjo bonkutei atsverti antrąją svarstyklių pusę. Iščia matome, kad gazai turi svarumą bei sunkumą.

Buvo jau užsiminta, jog gazai yra labai lengvi, sulyginus su kitokiomis medegomis. Jie yra medegos labai praskiestoje formoje. Vandens kvorta yra arti 800 sykių sunkesnė už oro kvortą, o tarp vandens ir vandendario svarumo dar didesnis skirtumas, nes oras yra puspenkiolikto sykio sunkesnis už vandendarį, taip kad vandens kvorta sveria 11,500 sykių daugiau, negu vandendario kvorta. Tiesa, lengvesnės už vandendarį medegos nežinome.

Kadangi vandendaris yra taip daug lengvesnis už orą, tai juo pasinaudojama dirbimui balionų; kad balionas galėtų pats kilti augštin ir su savimi dar ką kelti, jis reikia pripildyti kuo nors tokiu, kas yra žymiai lengvesnis už orą. Vandendaris tam tikslui —ideališka medega, bet anglių gazas, turintis gana daug vandendario, yra vartojamas taipgi. Anglių gazas yra dusyk lengvesnis už orą.

Ką-tik mes lyginome orą su vandendariu, bet svarbu minėti, kad, tuo tarpu kaip vandendaris yra elementas, oras yra mišinys, susidedantis iš keleto elementų, kurių svarbiausieji yra degis ir azotas. Degio apėmys yra keturissyk mažesnis už azoto apėmį, t.y. azotas užima ore keturissyk tiek vietos, kiek degis. Gal skaitytojas iš No. 38 "T." atsimena skirtumą tarp chemiško susivienijimo ir paprasto mechaniško mišinio. Degis ir azotas ore tedaro tiktai mišinį, o ne chem. susivienijimą. Taigi, reikia suprasti, kad oro degis veikia savo keliu, kaip pavienė, atskira medega, o azotas vėla savo; oro gi ypatybės bei nuosavumas yra kas-tai vidutinio tarp tųdviejų elementų. Abudu gazai neturi nė spalvos, nė jokio kvapnio. Juodu veikia ir užsilaiko didžiai skirtingai vienas nuo kito. Degis yra labai veiklus elementas, uolus įeiti chemiškan susivienijiman su įvairiomis kūnų rūšimis, ir jo galė palaikyti gyvūnų ir augmenų gyvybę—yra tiktai viena iš jo veiklumo apsireiškimų. Azotas, iš kitos pusės, yra tingus, neveiklus, neparangus gazas, be jokio palinkimo chemiškai vienytis su kitomis medegomis. Jei taip dedasi su azotu, tai

nieko nebus stebėtino tame, kad oras veikia, kaip praskiestas degis, kurio veiklumą, entuzijazmą, taip sakant, azotas dargi stabdo ir šaldo. Daugelis daigtų ore dega, tai yra, tie daigtai chemiškai vienijasi su oro degiu, bet degimas yra daug smarkesnis, kada daigtas randasi tyrame, nepraskiestame degyje. Kvėpavimo procesas yra labai panašus į degimo procesą. Kaikada silpniems ligoniams duodama kvėpuoti degiu vietoj oro, idant ilgiaus palaikyti juose gėstančią gyvenimo liepsną. Maža medžio balanėlė tarnauja labai gerai parodymui skirtumo tarp tyro gazo, tyro degio ir oro, kurs yra mišinys anųdviejų. Jeigu uždegtą balanėlę užpučiame, tai ji dar žėruoja nekurį laiką ore. Įleidžiant bežėruojančią balanėlę į degio indą, ji staiga užsišviečia liepsna, tuo tarpu kaip, jeigu ji būtų įleista į tyro azoto indą, užsyk užgestų, žėravimas išnyktų. Tokiu būdu, regime, kad iš dviejų svarbiausių oro sudėtinių vienas, degis, remia degimą, o kitas, azotas, degimą suturi.

Apart azoto ir degio, atmosferoje yra dar keletas gazų, rods, labai mažose kiekybėse bei apėmiuose. Svarbiausi iš tų gazų yra: argon, gazas primenantis azotą; jo išpuola 9 dalis (pagal apėmį) ant 1000 dalių oro; vandens garai ore eina nuo 5% iki 0. Dvidegėtas angliadaris užima 3 ar 4 dalis (sulyg apėmio) iš 10,000 oro dalių. Pastarasis gazas, yra nuolatai išdirbamas per įvairių medegų degimą ir gyvūnų kvėpavimą. Oras, kurį mes įkvepiame savo plaučiuose, turi .03 ar .04 nuošimčius dvidegėto angliadario, iškvėpiamas iš plaučių oras jau turi nuo 3 iki 5 dvidegėto angliadario nuošimčių ir, mažiau, negu įkvėpiant, degio. Keista iš pradžios pasirodo, kad tas nuolatinis dvidegėto angliadario besidarymas nepadaugina jo kiekybės ore; mat, augmens suvartoja dvidegėtą angliadarį. Žalieji augmenų lapai su saulinės šviesos pagelba gali išdėstyti, arba išardyti chemišką susivienijimą, kuriame randasi angliadaris su degiu, t.y. dvidegėta angliadarį. Suardydami tą susivienijimą, lapai sunaudoja angliadarį, o degi paliuosuoja, paleidžia atgal oran. Todėl, degis, kurs netinka augmenims, yra sukvėpuojamas gyvūnų, gi angliadaris, iškvėpuojamas gyvūnų, yra sukvėpuojamas augmenų.

Žmogui neapsipažinusiam su chemija, labai sunku arba ir negalima susekti buvimą tūlų bekvapsnių ir bespalvių, nematomų gazų, bet chemikui tasai lengva: jis turi tam tikrus būdus—priemones suradymui, kad ten ir ten yra tokie ir tokie gazai. Kiekvieno gazo ypatybė yra rūpestingai išstudijuota, ir kuone visuose atsitikimuose surasta substancijos, medegos, kurios savotiškai atsimaino, ypatingai užsilaiko bei veikia, kada tos medegos susiduria su kokiu pažymėtu gazu. Viena iš medegų, vartojamų datyrimui, ar yra paskirtoje vietoje dvidegėto angliadario, yra kalkėtas vanduo; kada pasileidusias kalkes sumaišome su vandeni, tų kalkių dalis išstirpsta jame, ir vanduo tampa truputį šarmdruskėtas, arba alkaliuotas. Pastačius ramiai ant valandėlės indą su tomis kalkėmis ir vandeni, kalkės nusišėda ant dugno ir liuosa nuo nuosėdų, aiški, permatomoji indo įtalpos dalis, yra kalkė-

tas vanduo. Dabar, kada gazų mišinys, turintis, apart kitko, dvidegėto angliadario yra suskalanduotas su vandeniu arba kada į kalkėtą vandenį yra prileista dvidegėt. angliad., vanduo tampa drumsčias ir palšas, it ūkanotas ar debesėtas, ačiu kreidos darymuisi tame vandenyje. Nė vienas kitas gazas nepadaro tokiose pat aplinkybėse vienokių su dvidegėtu angliadariu pasekmių. Taigi, mūsų eksperimentas (ištyrimas) aiškiai parodo, kad tenai yra gazas, kuris pats per save nėra matomas.

Kaikada esti būtinai reikalinga ištirti, ar nėra dvidegėto angliadario vienoj ar kitoj vietoj, nes tas gazas, nors ne labai nuodingas, yra blėdingas gyviam, kada jį prisirenka daug. Visuose fermentacijos (vaikščiojimo) procesuose, kaip, paveizdan, alaus daryme, dvidegėtas angliadaris išsidirba dideliuose kiekybėse. Toliaus, tasai gazas, būdamas žymiai sunkesnis už orą, renkasi arba nusisėda ant gilių indų dugno, duobėse ir žemose vietose; todėl retkarčiais atsitinka, kad bravaro darbininkas, nusileisdamas į kokį gilų kubilą, idant jį išvalyti, apalpsta arba miršta—uždusta gaze, prigeria, jeigu taip galima išsireikšt, nes gazo nuodingumas yra permažas, kad galėtų numarint žmogų tokiu trumpu laiku. Kada rengiamasi lipti į aludarinį gilų kubilą arba į kokį seną šulinį, kur taipgi gali būt prisirinkę dvidegėto angliadario, pirma reikia uždegta žvakė nuleisti iki dugnui. Jeigu žvakė tenai degtų taip aiškiai, kaip atlapame ore, drąsiai galima būtų leistis ant tokio šulinio arba kabilo dugno. Jeigu gi žvakė užgestų arba imtu temti, tai reikštų, kad ten yra pavojingai daug dvidegėto angliadario.

Elementas angliadaris chemiškai vienijasi ne vienoje tiktai proporcijoje. Dvidegetame angliadaryje yra susivieniję 2 atomai degio su 1 angliadario atomu; kitame gi susivienijime angliadario su degiu yra susivieniję 1 atomas degio su 1 atomu angliadario; tas susivienijimas vadinasi degėtų angliadariu. Pastarasis gazas neturi nė kvapo, nė spalvos; jis dega su mėlyna liepnele ir yra didžiai nuodingas. Kiekvienas, kuris tēmys degančias kakalyje anglis, galės pamatyti mažus mėlynos liepsnos liežuvėlius, kurie tai yra degėto angliadario liepsnelės; degėtas angliadaris skubiai čia vienijasi su daugiau degio, idant padaryti dvidegėta angliadarį. Degėtas angliadaris daro ypatingą veikmę ant kraujo. Jis turi galę chemiškai susivienyti su medega, priduodančia kraujui raudonumą (hemoglobinu). Kada, paėmęs kiek kraujo, sumaišai jį su degėtu angliadariu, kraujo spalva savotiškai persimaino, taip kad lengva yra atskirti tyrą kraują nuo kraujo, sumaišyto su gazu, ir susekti net mažas degėto angliadario kiekybes.

Pirmiaus būdavo vartojama pelės susekimui, ar yra pažymėtoje vietoje degėto angliadario, nes tas gazas smarkiai veikia ant pelių, ir jos daug greičiau už žmonės juo užsinuodija. Iki paskutiniųjų laikų buvo paprotis laikyti keletą baltųjų pelių ant kiekvieno povandeninio garlaivio su tikslu susekti atsiradimą degėto angliadario, palyginant jį su netobulo gazolino

sudegimo; bet pelės nėra užtektinai jautrios, kad galima būtų, pasigriebiant jų, susekti mažas to gazo kiekybes. Taigi, dabar jau išėjo iš papročio naudotis ant laivų pelėmis. Pelėmis naudotasi taipgi reikiant susekti, ar neprisirinko degėto angliadario kasyklose.

Gal skaitytojas jau užsidavė sau klausimą: kaip tai dedasi su gazais, kad jie, prigulėdami nuo abelnų pamatinių gamtos įstatymų, yra taip griežtai skirtingi nuo stangesnių, suoglaudesnių medegos formų, būtent, kietųjų ir skystųjų kūnų? Tai ne vienintėlė gazų ypatybė, kad jie yra tankiai nematomi arba neužuodžiami; jie turi savišką ypatingumą užimti visą erdvę, kokia tik jie gauna. Jeigu iš 10 kvortų indo, pripildyto gazo, suleisime tą gazą į 20 kvortų indą, tai alei kampelis to antrojo dusyk didesnio indo prisipildys gazo. Reikia suprasti, kad pirmame inde gazas buvo labiau susispaudęs, negu po savo perleidimui į antrąjį; bet, atkartojame, kad gazas dasieks mažiausių ir tolimiausių indo kampelių, koksai didelis tas indas nebūtų. Biskelį apsistojus ir pagalvojus, pamatysime, kaip tasai yra skirtinga nuo skystimų, kaip va, vandens. 10 vandens kibirų užims tiktai 10 kibirų, nežiūrint, ar šulinys, kuriame vanduo randasi galėtų talpinti 10, 20 ar šimtą kibirų. Tat gazai yra atskirtini nuo vandens dėlei savo stebėtinų ypatybių, būtent, susispausti ir išsiplėsti, išsiskleisti į visas puses. Erdvė arba apėmys, kurį užimą duota gazo kiekybė priguli nuo spaudimo, kuriam gazas yra paduotas ir atrasta labai paprastas įstatymas, kad gazo apėmys mažinasi tokioj pat proporcijoje, kaip spaudimas didinasi, t.y. jeigu spaudimą antrą tiek padidinsi, tai gazo apėmis sumažės per pusę; jeigu spaudimą padidinsi trissyk, tai ir apėmys trissyk taps mažesnis. Pavyzdin, jeigu koksai gazas užimtų dvi kvortas, jį visą galima būtų pervaryti į vieną kvortą, tiktai gazas turėtų dusyk labiau susispausti, negu būdamas dvikvortiniame inde.

Gazo apėmys toliaus keičiasi po temperatūros įtekme; taip, gazas, kuris užima 10 kvortų prie temperatūros 32° F., užims daugiau, negu 13 kvortų, kada temperatūra pasikels iki 212° F., jeigu spaudimas bus tas pats. Tatai, šitokis gazo užsilaikymas vėla skiriasi nuo skystimų užsilaikymo. Berods, šildomas vanduo irgi pasidaro apėmesnis, bet tai labai mažai.

Pripažįstame, kad medega yra iš atomų, t.y. mes daleidžiame, jog, jeigu turėtume užtektinai padidinantį mikroskopą, tai susektume, kad jeib-koks medegos kšnelis, kuris išrodo padarytas iš vieno, vienokeriopas ir bepertraukinis, ištikro yra ne iš vieno ir susideda iš nesuprantamo mažumo medegos dalelių, arba molekuly taippat, kaip kad nuolatinis, iš vieno, juodas kalnelis atstu gali pasirodyti kanuolinių kulky krūva, kada prie jo prisiartinsime. Toliau, manoma, kad skystimo arba gazo molekulos yra bepertraukiniame, nuolatame judėjime. Tikima, kad gazo ar kokio skystimo molekulos be pertrukio, smarkiai skrieja—blaškosi tai vienon pusėn, tai kiton, n olatai susimušdamos viena su ki-

ta ir atsimušdamos į sienas indo, kuriame randasi gasas. Mes žinome, jog gasas nori išsiveržti lauk iš savo indo ir veržia į visas puses indo sienas, vadina si, spaudžia tas sienas iš vidaus. Tas gi gazo spaudimas paeina nuo mirijadų skriejančių molekulių, atsimumančių į indo sienas: kiekviena molekula, kai ji susiduria su savo indo siena: suteikia tai sienai užgavimą ir atšoka nuo tos sienos su dideliu smarkumu, idant tęsti savo iškraipytą, zigzaguotą, neramų bėgį tarp kitų molekulių. Jeigu indo sieną praduriame, akimirkiniai molekulos bloškiasi per skylę ir užima tiek erdvės, kiek gali sau jos gauti.

Nors ką-tik nupieštas paveikslas apie gazų užsilaikymą induose, skaitytojui pasirodytų keistas arba nepanašus į teisybę, vienok jis geriausiai išaiškina dalyką.

Gazo molekulos yra labai mažytės, palyginus su erdve tarp tų molekulių. Jeigu atminsime, kad gazo apėmyje, lygiame spilkos galvutei, yra 30,000,000 sykių daugiau molekulių, ne kaip žmonių ant žemės paviršiaus (žmonių yra 1,500,000,000 suvirš), tai pamatysime, kad gazo molekula yra tokio mažumo daigtas, kokio mes negalime nė savo protu permąstyti. Nemažiau yra įstabus molekulos greitumas už josios mažumą, nes degio ir kitų žinomų gazų molekula skrenda su 20 mylių greitumu į minutą.

Dėlko gi dabar skystimai turėtų būt taip skirtingi nuo gazų, taip daug lengviau matomi, taip daug lengviau apčiuopiami, taip daug mažiau atmainingi savo apėmyje? Idant į tą klausimą atsakyti, reikia pripažinti, kad skystime molekulos yra daug arčiau viena prie kitos, negu gaze. Kaip vienas dangiškas kūnas pritraukia kitą, tuolygiai viena molekula yra pritraukiama kitų, ją apsupančių molekulių, ir tik tai dėlto gazo molekula nėra pritraukiama kitų molekulių, kad gazo molekulos yra *palyginamai* taip toli viena nuo kitos, kad savitarpinis pritraukimas gali būt neimamas atidom. Skystime, tačiau, kur atstumai tarp molekulių yra labai maži, taip galingai jos pritraukia bei laiko viena kitą, kad pavienei molekulai labai yra sunku ištrūkti iš skystimo, išsiveržti pro jo paviršį; draugininė, taip sakant, spēka nedaleidžia pavienei molekulai apleisti savo draugijos. Tiesa, pavyksta molekuloms kartais pasiliuosoti iš tos belaisvės, bet tokių laimingų molekulių palyginamai mažas yra skaičius ir jos turi nemaža vargo, pakol ištrūksta iš skystimo. Taigi skystimas negali dėlei tik-ką nurodytos priežasties taip išsiplėtoti—išsiskliesti į visas puses, kaip gasas; skystimas turi apybuotą sau apėmį, gasas gi prisitaiko prie aplinkybių, užimdamas ar daugiau, ar mažiau vietos, prigulint nuo to, kiek jis jos gauna.

K. Vidikas.

Kada gyvunas visiškai numiršta?

Daugumai pasirodys keista, kad medikai (daktarai) negali susitaikyti kitas su kitu klausime apie tai, nuo kurio laiko ypatos mirtį skaityti už įvykusių ir kokį moksliską apsklembimą duot supratimui "mirtis". Sunkumas užduoties paeina iš to, kad organiz-

mo gyvastis neperstato savimi ko-tai vieno čielo, centralizuoto, bet priguli nuo suvienyto, abelno daugybės atskirų procesų veikimo; tų procesų veikimo vietos reikia jieškoti cėlėse, iš kurių susidaro organizmas. Kaip varžiai nesirištų tų cėlių gyvenimas su abelno organizmo gyvenimu, jos turi žymų neprigulmingumą viena nuo kitos, t.y. cėlės gyvena atskiru asmenišku gyvenimu, kaip kad žmonės draugijoje. Tai ve dėlko mes galime ir po momento, kasdieniniame gyvenime vadinamo mirtimi, išskirti ir tēmyti gyvasties apsi-reiškimus atskirose kūno dalyse. Moksle vis labiau ir labiau įsiskiepija tas supratimas, kad mirtimi reikia rokuoti visuotiną alei vienos atskiros organizmo dalies veikimo sustojimą. Toksai stovis kartais įvyksta, tik tai praslinkus daugeliui valandų, o kada ir dienų nuo to atsitikimo, kurį kasdieniniame gyvenime vadiname mirtimi ir kuris yra tik tai galutinas kvėpavimo ir kraujo cirkuliacijos (vaikščiojimo) procesų sustojimas.

Taigi, jeigu žmogaus kraujo cirkuliacija ir kvėpavimas perstojo veikę, vadinasi, jeigu žmogus p a p r a s t o j e prasmėje yra n u m i r ė s, dar nereiškia, kad jo organizme neliko jokios gyvasties. Kvėpavimo ir kraujo cirkuliacijos sustojimas tai tik tai atsitikimas, po kurio pirmiau ar paskiau turės mirti visos organizmo dalys, visos cėlės.

K. Vidikas.

Iš Lietuvos.

Ar yra lietuvių rašto kalba?

Prieš keletą mėnesių Vilniaus mokslo apygardos aplinkraščiai apskelbė programą lietuvių kalbos išguldymui Vakarų gubernijų pradinėse mokyklose, kuriose lietuvių kalbos išguldymas buvo leistas gegužės 1 d. 1905 m. ir balandžio 22 d. 1906 m. Ši programa, kuri turėjo būti palengvinimu lietuviams išmokti prigimtos savo kalbos, tarp kitko paaiškina, kad apie literatišką lietuvių kalbą negali būti nė kalbos, kadangi, esą, tokios kalbos visiškai nėra; lietuvių kalba ikišiol, mat, esanti liaudies kalba, sudėliota iš daugybės įvairių tarmių, dažnai viena į kitą nepanašų. Valdžios užtvirtintoje programoje žodžiai: "literatūros kalba" nuosekliai pakeista—"knygų kalba". Bet kaip tik su tokiais "galvočių" išvedžiojimais dauguma nesutinka. Štai "Peterb. Viedomosti", karštai protestuodamos prieš tai, priveda daugybę faktų ir tvirtina, kad Lietuvos gubernijose yra daug žymių lietuvių literatų ir rašytojų.

Mat, ne visi "filologai" tos pačios nuomonės apie mūsų kalbą.

Dzukų dainų rinkinys.

Šią vasarą Merkinės (Trakų ap.) parap., Subartonių sodžiuje, pas savo tėvus ūkininkus vieši p. Vincas Mickevičius, Baku realinės mokyklos mokytojas, lietuvis. Jisai uoliai renka savo apylinkės lietuvių dzukų dainas. Dabar turi jau surinkęs 1,483 dainas, tame skaičiuje daugelį labai gražių ir retų "verkavi-

my" ir "nuotekavimų". Šią vieną vasarą jisai surinko apie 400 dainų. Visos iš Merkinės apylinkės, daugiausiai iš Subatonių sodžiaus.

Kas tik jas išleisų?

(Iš "Vilties").

Iš Prūsų Lietuvos.

Tilžės "Kreize" dabar skiriamas vyskūpas (liuteris). Prūsų lietuviai "N. Liet. Ceit." paraginti, buvo davę "peticijonus" (prašymus), kad paskirtų vyskūpu lietuviškai mokantį kalbėti. Bet tų "peticijonų" buvo, turbūt, mažai, tai girdėt skiriamas vyskūpu vokietis, nemokantis lietuviškai. Dabar "N. L. C." vėl ragina duoti "peticijonus", kad netvirtintų to nemokančio lietuviškai Tilžės "kreizo" vyskūpu.

(Iš "Liet. Ūk.")

Lietuviai Amerikoje.

New Haven, Conn.

No. 37 "Tėvynės" p. M. G. Paukščiūtė nupėikė fėrų bei koncerto rengėjus, kad nebuvo geros tvarkos; maži vaikai, girdi "lakiojo" po salę ir rėkavo, taipgi ir didelį darė betvarkę, prisitraukę rudžio ir t.t.

Mažų vaikų ne tik susirinkimo rengėjai negal numalšinti, bet ir patįs tėvai ir motinos. Visi maži buvome ir taip darėmė ir reikia džiaugtis, jog mažus pratina prie tokių susirinkimų.

Antra gi, negalima newhaveniečiams primesti to, kad neužsilaikė ramiai susirinkime, nes didesnė dalis buvo iš aplinkinių miestukų.

Turiu pasakyti, kad svetainė buvo gana didelė ir nė trečios dalies neužėmė publika, todėl prie mažiausio šnipštelėjimo atsimušė balsas svetainės tuštume, vienok kartais buvo labai graži tyła. Per visas tris dienas labai gražiai visi linksminosi, nereikėjo nė girtų malšinti, nė policijos — viskas kuogražiausiai.

Nuo fėrų atliko virš \$200,00, o kasoj nuo seniaus buvo apie porą šimtų. Apart to, dvi dr-stės deda po tris šimtus. Pradžia gana gera ir reikėtų stengtis kuoveikiausiai pasistatyti svetainę.

Rugs. 12 d. įvyko pirmieviškesnių moterų surengtos prakalbos (p. P. buvo paminėjusi No. 37 "T", kad rengia geresnes prakalbas). Atėjus laikui, prisirinko didelis būrys žmonių, nes buvo garsinta, kad kalbės Dr. Šliupas; bet... salės duris uždarytos ir dar negreit praneša, jog Dr. Šliupas nepribus — sergąs... Taigi, susitarę, nuėjo klubo salėn, idant ten laikyti prakalbas. Kalbėtojum buvo "Salaveišių armijos" (Išganymo arm.) kalbėtojas lietuvis. Apie ką kalbėjo, tai jau visiems žinoma, nes jųjų prakalbos mažne vienokios.

Abejotina, ar tik mūsų moterikės nevirs į "Išganymo armijos" drauges, nes daugumai lietuvininkų labai patiko. Tai tau ir geresnes prakalbos! "Neperšokęs per ūpę, nesakyk op!"

Žiogas.

Shenandoah, Pa.

Rugsėjo 9 vietinė LSS. kuopelė surengė prakalbas. Kalbėtojum buvo drg. Baranauskas, neseniai atkakęs iš Lietuvos. Kalbėjo arti 3 valandų; publika buvo užganėdinta ir rimtai užsilaikė. Dainavo vyrų choras ir maišytas choras. Gerai išėjo "Kur bėga Šešupė". Potam deklamavo p. P. Jurgeliūtė "Laisvė" ir p. E. Pajauckiūtė "Pasakyk". Deklamacijos taipgi patiko publikai.

Aukų uždengimui lėšų surinkta \$12,05. Žmonių dalyvavo gana daug.

Rugsėjo 11 d. naujai susitvėrusi 233 SLA. kuopa surengė prelekciją su dainomis ir deklamacijomis. Prelekciją skaitė p. E. G. Klimas, Valparaiso universiteto studentas temoje "Evoliucija" arba "Gamtos išsivystymas".

Šita prelekcija padarė didelį įspūdį į klausytojus, nes gal nekuriems pirmu kartu dar teko girdėti. Susirinkusieji su didžiausia atida klausėsi prelegento. Ant galo, buvo paduota pora klausimų, kuriuos prelegentas gana gerai išrišo. Taipgi buvo deklamacijos ir dainos. Deklamavo p. P. Jurgeliūtė "Iš mainierių gyvenimo" ir "Peikimas vaikino", kas publikai, matyt, irgi patiko. Dainavo prof. Žemaičio choras, kuris atliko savo uždutį puikiai.

Žodžiu sakant, vakaras iš visų pusių nusidavė. Žmonių buvo susirinkęs diktokas būrelis.

Geistina daugiau panašių prelekcijų ir prakalbų. Čionykščiai žmonės supranta naudingumą tokių dalykų ir mėgsta lankytis į tokius susirinkimėlius.

Šiuom laik Shenandoah'ryje tapo įkurtas knygynas vardu: "Viešas Lietuvių Knygynas", kuriam LSS. kuopelė paskyrė vieną iš savo kambarių. Jau yra nupirktas spinta, žadama pirkt ir kitą ir įtaisyti stalą. Yra jau pusėtinai knygų. P. J—tė.

Wilkes-Barre, Pa.

Rugp. 21 d. buvo surengtos diskusijos; tēma: Kas pagimdė socializmą? Po ilgų ginčų likosi išnešta išvedimas, kad skurdas pagimdė mokslą, o su mokslu kartu gime socializmas. Diskusijos užsibaigė labai ramiai.

Vakare buvo susirinkimas pažangesnių wilkesbariečių bei inteligentų lietuvių, pas drg. M. Podolskį. Grajijo ant vurgonų M. Podolskiūtė, p. L. Šmalčiūtė sudainavo keletą gražių dainelių. Pašoko "Aguonėlė" visi, kas tik mylėjo. Vėliaus, p. J. J. Niėnius trumpai paaiškino apie Lietuvos kankinius kalėjimuose. Sumesta aukų \$1,80, kuriuos pasiunčiam tam tikram komitetui.

Deklamavo eiles Aldutė Peteris, kuri pradėjo ant scenos deklamuoti, būdama vos 4 metų; dabar jau ji 6-tus metus einanti; jos sesutė Anelė irgi deklamavo. Visi svečiai sudainavo Marselietę ir keletą kitų dainų; užbaigta lietuvių "Tautišku Hymnu".

Nebuvo jokių svaiginančių gėrimų. Kaip girdėtis, tveriasi "Propagandistų Kolegija", kurios uždutis bus lavinimasis prakalbose, referatuose ir t.t.

Pirmas iškilmingas surengimas (ko? Rd.) atsi- bus rugs. 25 d., sekmadienyje, 2 val. po pietų, p. Paukščio salėje, Edwardsville, Pa.

Susitvėrė laisva DLK. Keistučio dr-stė iš 25 na- rių. Susirinkimai bus laikomi pas p. J. Dydynskį, 288 Mayalen st.

Strauss.

Fotest City, Pa.

Turime nemažą burelį lietuvių. Kuone visi dir- ba anglių kastynėse, nes čia kitokių darbų nėra. Vie- tinės lietuvaitės, kad ir čia augusios, kalba grynai lietuviškai. Nekurios lanko augštesnes (ar ne vidu- tines?) mokyklas, o dauguma dirba krautuvėse. Kas- tynėse darbai ne tokie blogi, kaip kitur, taigi ir dar- bininkams geriau šviestis; vienok dar nėra geistino laipsnio tautiško ir darbininkiško susipratimo; reika- linga agitacija.

Nekurie lietuviai pradėjo nesutikti su savo vėlių ganytojumi, kuris užsimanė pardavinėti bažnyčioje sėdynes po \$5,00. Daugumas ketina nemokėti tokių brangių taksų. Čia yra lietuvis fotografistas, kele- tas smuklių, mėsinyčia ir krautuvėlė.

Balandėlis.

Johnston City, Ill.

Rugs. 8 d. nusigėrę, susimušė Pranys Rauktis su Juozu Mažučiu. Įtužęs Rauktis metėsi su peiliu ant Mažučio, kuris, apturėjęs 8 žaizdas, mirė. Rauktis paimtas kalėjiman.

Illinojaus valstijos angliakasių jūnija, išstraika- vusi 5 mėn. ir 9 dienas, laimėjo. Pakelta mokestis po 6c. ant tono, ir kompanija, o ne darbininkai, apmokės šatfajeriams, kuriuos pirma samdydavo patįs angliaka- siai.

Johnstonietis.

Šių metų prelekcijos.

Chicago, Ill. "Aušros" Draugijos Chicagos Kuo- pa šiais metais rengia visą eilę prelekcijų. Prelekcij- jos bus skaitomos kiekvieną šventadienį, nuo 3 valan. po pietų, Lietuvių Klube, 3149 So. Halsted st.

Iš Suvienytų Valstijų.

Nedorybės lėšuoja \$1,000,000,000.

Washington, rugs. 19. — Rengiamas 18-tas tarptautinis kriminalogų kongresas, kuris tęsis nuo spalio 2 iki 8. Dalyvaus 50 tautų pasiuntiniai. Tarp kitų klausimų, bus apkalbamas klausimas apie mirties bausmę, apie jaunamečius prasižengėlius ir apie pa- taisos namus.

Pirm kongresui prasidėsiant Suv. Val. valdžia padarė trumpą savo kalėjimų atskaitą, iš kur ma- tyt, jog šioj šalyje yra arti 100,000 kalėjimų, kurių užlaikymas prekiuoja \$1,000,000,000.

Pelningas darbas.

New York, rugs. 19. — Suareštuota tris valdišk- ki maitų ūrėdninkai, kurie, gaudami po \$4,00 į dieną,

į vieną mėnesį padėjo įvairuosna bankosna po \$1,500- \$2,500. Bandomai parodė, kad jie ėmė kyšius nuo užrubežinių prekių importuotojų (įvežėjų), už ką už- slėpdavo didelę dalį tų prekių, taip kad už jas nerei- kėdavo mokėti maitų.

Gerai Rusijos kalėjimuose.

New York, rugs. 18. — Rusijos kalėjimų virši- ninkas M. Krulev, kuris atvažiavo Washingtonan į tarptautinį kalėjimų kongresą, sako, kad Maskolijos kalėjimų baisumai tai tik laikraštinių žinių rašytojų išmislai. Jis ypatiskai žinaš, kad 800 kalėjimų po jo priežiūra su kaliniais mandagiai apsieinama. Kas nesupranta tos viešos melagystės?

Roosevelt į auklėtojus.

Minneapolis, Minn., rugs. 15. — Kaip organas Minnesota Daily praneša, gelžkelių magnatas Ja- mes J. Hill dovanojo Minnesotos universitetui \$30, 000,000 ir prašo Roosevelto, kad užimtų to universi- teto prezidento vietą po atsisakiusiam nuo presiden- tystės Northrupui. Rooseveltui siuloma \$200,000 algos.

Gyvas palaidotas.

Greeley, Colo., rus. 15. — Palaidotas trijų die- nų kūdikis, kaipo miręs, po 40 valandų dar gyvas at- kastas. Jo motina, manydama, kad jis mirė, liepė palaidoti šale savo namų be jokio daleidimo. Tai su- žinojusi policija, liepė kūdikį atkasti. Jis gyveno tik tris valandas.

Ko spiritualistai neišsimano.

Teosofiškos draugystės pirmininkas T. H. Tal- bot, Chicagoj, draugystės susirinkime apsigarsino, neturįs jokio abejojimo, kad Roosevelto dvasia buvo Juliuje Caesaryje, Napoleone, Aleksandre Didžiamja- me ir kituose politikos genijuose; bet Roosevelto dva- sios stovis dabar esąs daug augštesnis už anų laikų stovį, nėra ji prasiurtino patyrimais, gautais anų amžių didvyriu kūnuose.

Tai juokinga, tačiau kuone visuomet prie tokių išvedimų prieina tie, kurie nori pasaulio ir žmogaus klausimus išrišti dvasiškėmis spekuliacijomis, užuot rišus juos mokslo nurodymais.

Nusuko \$133,000.

New York., rugs. 15. — Didžiausios pasaulyje apynių firmos Rothborth & Co. įgaliotinis, Adolph Rothbarth, pralošęs spekuliacijose, pradėjo vogti kom- panijos pinigus ir nusuko jai \$133,000. Pašauktas teisman, paprašė, kad pasodintų jį kalėjime ant il- giausio laiko, kokį galima paskirti už panašų prasi- kaltimą. Nuteista ant 10 metų.

Nereiks virti.

Chicago, Ill., rugs. 18. — Grynų maistų paro- don yra išstatyta blekinėse valgiai, kurie išverda pa- tįs, kaip tik praduri blekinės viršų; tai padaro blekės chemiškas pamušalas, kuris užvirina blekinės įtalpą.

Prieš ateivius.

St. Louis — Jaunųjų Amerikos Mechanikų Bendrovė Valstijos konvencijoje įnešė kad būtų imama po \$10 taksos ir kad ateiviai atidžiai būtų egzaminuojami net tik iš jų fiziško, bet ir iš protiško stovio. Minėta Mechanikų bendrovė turi 2500,00 narių.

Baudžia kortininkus.

New York, rugs. 18. — Susekta, jog suvirš 200 New Yorko turtuolių pažiperka policiją, kad be jokio pavojaus galėtų lošti iš pinigų. Veikiantis majoras Mitchell ketina daugumą jų patupdyti kalėjiman.

Iš visur.**Ispanija ir Portugalija.**

Vatikanas persitikrinęs, kad Ispanijos ir Portugalijos karaliai eina išvien kovon su klerikalais. Laukiama diplomatijos pertraukimo tarp Portugalijos ir Rymo. Portugalijos valdžia ketina prašalinti dvasiškiją iš didesnių komercijinių interesų, kuriuos veda kunigai ir klioštoriai, naudodamisi didelėmis privilegijoms; tas privilegijas ketinama nuo jų atimti. Kai kurie Ispanijos ir Portugalijos politikai mano, kad nesusipratimai tarp Vatikano, iš vienos pusės, ir Portugalijos ir Ispanijos, iš kitos pusės, užsibaigs vienlaikiu abiejose valstijose atskirimu bažnyčios nuo valstijos. Canalejas nemato jokio būdo susitaikymo su Vatikanu; ypatingai mokyklų klausime. Va kaip jis apie tai išsitarė:

“Mes negalime daleisti nė katalikų, nė kito kokio tikėjimo auklėti mūsų tautą. Auklėjimas turi būt atskirtas nuo tikėjimo mokymo”.

Pietinė ir Centralinė Amerika už savo tautą.

Pietinės ir Centralinės Amerikos republikos pradedą šnekėtis, kaip pasiliuosuoti iš po Dėdės Samo įtekmės. Dauguma pritaria artymesniam ryšiui su Ispanija. Jiems atsiliepia prielankūs balsai iš Ispanijos. Taip, Vincente Gay, Valladolid universiteto profesorius, Kastilijoje, sako: “Ispanija turi gelbėti Lotynų Ameriką (Piet. Am.) nuo Suv. Val. intrygų. Ispanija yra Vakarų Rymas ir jų didybės šaltinis” Pietinėje ir Centralinėje Amerikoje yra arti desėtko laikraščių, kurie šaukia Amerikos ir Europos ispanus vienyti vardan tautystės apginimo.

Suomija ir Rusija.

Besąžiniškas Suomijos varžymas galės iššaukti karę tarp jos ir Rusijos. Suomiečiai tikisi tokį pasipriešinimą parodyti Rusijai, jeigu jau prisieitų kariauti, kad kitos valstijos priverstos būtų įsikišti. Suomiečių vadai atsisako taikytis su caro padavadyjimais kas link rinkimų Dūmon ir Valstijos tarybon.

Kolera ir džuma Rusijoje.

Petrapilė, rugs. 16. — Kolera susargino išviso 182,327 ypatos, ir numarino 83,613. Rugs. 15 dieną Petrapilėje apsirgo 54 ir mirė 19. Visas skaitlius mi-

rusių nuo koleros Petrapilėje yra 1,310. Epidemija eina iš Europos į Aziją. Siberijoje, Amuro apygardoje jau buvo keletas apsirgimų.

Iš Odesos eina į kitas pietines Rusijos apielinkes džuma ir jau apsirgo keletas kirgyzų.

Morokkos padalinimas.

Londonas, rugs. 17. — Morning Post praneša, kad Morokko netrukus busianti padalinta tarp keturių viešpatysčių. Francūzija apturėsianti didžiausią dalį, Vokietija gausianti anglių stotį, o Ispanija vieną svarbų uostą, Anglija gi norinti gaut Tangerą.

Graikija ir Turkija.

Konstantinopolis, rugs. 16. — Graikija atšaukė iš Konstantinopolio savo ministerį Gryparį, iš priešasties Graikijos prekių boikotavimo Turkijoje. Laukiama, kad ir Turkija atšauks savo ministerį iš Graikijos. Abidvi valstijos mobilizuoja savo kariumenę.

Kaizeriui bomba.

Berlynas, rugs. 18. — Rasta didelė bomba ant gelžkelio; bomba buvo, matyt, skirta vokiečių kaizeriui, kuris važiuavo tuo gelžkeliu medžiotų į Mohaes, Vengrijoje. Gelžkelio užveizda laiku atėme bombą.

Didelis straiškas Anglijoje.

Londonas, rugs. 20. — Sustraikavo 12,000 angliakasių Kambrijos kasyklose. Dabar Anglijoje, apart angliakasių, straiškuoja laivų statytojai, gelžkelio tarnai, garinių katilų išdirbėjai, dokų darbininkai ir audėjai. Visi tie žada spal. 1 laikyti milžinišką susirinkimą, kuriame tarsis apgarsinti visuotiną straišką. Karalius Jurgis yra labai tuo susirūpinęs, ir, turbūt, stengsis sutaikyti darbininkus su darbdaviais.

Nauja sala.

Seward, Alaska, rugs. 18. — Bogoslovo salų grupoje pasirodė nauja sala, iškilusi vietoje, kur prieš žemės drebėjimą rugs. 1 d. buvo 70 sieksnių gelmė. Manoma, kad žemės drebėjimas buvo priežastimi tos naujos salos pasidarymo.

Valgo vaikus.

Berlynas, rugs. 20. — Colonge Gazette rašo apie vieną salų Haiti gentį, kuri atiduoda dievišką garbę žalčiui Vaudaux ir neša jam žmogiškas aukas. Trumpu laiku, reikalaujant žalčio kunigei Esteis Liberis, užmušta jam penki vaikai, vienas po kitam. Žmogiškas aukas paprastai užmuša vyresnieji giminės: dėdės, tetos, tėvukai, o kaikada ir patys tėvai, kurie skaito už garbę aukauti dievui savo vaikus.

Aukavimai atsibūna slapta su didelėmis iškilmėmis, papuoštuomis pusnogių vyrų ir moterų šokiais ir pamaldomis. Pirmiausiai pašeriama žaltys, paskui geriama aukos kraujas ir valgoma mėsa. Likusi nuo dievmeldystės mėsa esti užsūdama kitam sykiui.

Ta gentis yra apkrikštyta, bet stabmeldystės kunigai turi daug didesnę įtekmę už krikščioniškus.

Uždraudžia egyptėnams kongresą.

Paryžius, rugs. 17. — Egipto mahometonams

uždrausta Paryžiuje laikyti kongresas. Spėjama, kad Anglija prašė francūzų jo nedaleisti. Egiptėnai kelia protestus prieš tokį nerespublikonišką su jais pasielgimą. Tas atsitikimas sužadino dar didesnę neapykantą link francūzų Algerijoje ir Morokkoje.

Vienolyno galva kalėjime.

Lisabona, rugs. 18. — Monsignor Baldomero, vienuolyno perdėtinis Aldenponte, tapo paimtas kalėjiman už sugrįžimą į vienuolyną. Tas vienuolynas buvo valdžios uždarytas keletą dienų atgal ir jo vienuoliai išvaryti iš Portugalijos su persergėjimu, kad, jeigu kuris sugrįš Portugalijon, tai gaus prieglaudą kalėjime. Baldomero buvo pirmas, ką persitikrino, kad Portugalijos valdžia juokų nedaro.

Arabų kova.

Konstantinopolis, rugs. 18. — Keletą dienų tęsėsi tarp įvairių mažų arabų genčių kova Mažojoje Azijoje. Užmušta ir sužeista daugiau, negu 2,000 arabų.

Trumpos žinutės.

¶ Kansas City. — Eksplodavo garvežis, užmušdamas dvi ypatas.

¶ New Orleans, La. — Hondure laukiama antros revoliucijos. Prezidentas Davilla stiprina kariumenę.

¶ Bluefields, W. V. — Išėjo traukinys iš rėlių. Užmušta 4 ypatos.

¶ Clinton, Idn. — Eksplodavo Bugger mainos. Vienas užmuštas ir 11 sužeistų.

¶ Racine, Wis.—81 m. amžiaus našlė įstojo Ohio valstijos universitetan, kur jau metai kaip mokinasi.

¶ Cheyenne, Wyo. — Suimtas negras kateivis J. Sumpkin už pavogimą \$6-7,000 kariumenės pinigų.

¶ Washington. — Aprokuojama, kad Panamos kanalas po savo atidarymo duos Suv. Valst. \$25,000,000 metinio pelno.

¶ Motevideo, Uruguay. — Paskirta \$13,000,000 pagerinimui uosto.

¶ Chicago, Ill. — Sužeista 30 pasažierių per susimušimą Ohio ir Baltimore traukinių.

¶ San Francisco, Cal. — Southern Pacific gelzkelio kompanija nori parduoti anglams didelius kerosino žemės plotus už \$50,000,000.

¶ Danzig, Prūsai. — Keturi, apsirgę kolera, ligonbutyje. Nužiūrėta apie 100 užsikrėtusių ta liga.

MARGUMYNAI.

Prie gyvenimo, draugai!

Laimės nėra ir neturi jos but, o yra gyvenimas, ir jeigu jis turi kokią-nors prasmę ir siekį, tai ta prasė ir tas siekis visai ne mūsų laimėje, bet kame-tai protingesniame ir augštesniame.

Puikus metų laikas — vasara. Visa gamta atgi-

jo ir džiaugiasi po šiltais gaivinančios saulės spinduliais.

Viskas veržiasi prie gyvenimo!

O tu jaunikaiti-beproti, negirdi to šauksmo. Tu padedi šalin savo ginklą ir bailiai bėgi iš gyvenimo lauko. "Neteisybė, žemumas ir purvai!" šauki tu, "neverta gyventi!"

O, beproti, nesitrauk taip greit. Dar ne viskas pabaigta. Tu sutvertas kovai. Pakelk savo ginklą ir eik į kovą, tavęs laukia pergalė. Viskas, kas yra niekinga ir žema, puls prieš tave. Priešai tavo tvirti, bet tu neliūdėk. Visas gyvenimo žavėjimas yra kovoje už ką-nors geresnio, ideališkesnio, ir nors sunkus tavo erškėčių kelias, bet tu nestoviniuok, o eik pirmyn. Teisybė pergalės!

Taip, mūsų padėjimas tamsus, mums koku apsupančioje mus atmosferoje. Bet ką gi mes darome? Ne išėjimo iš sunkaus padėjimo jieškome, bet tylomis žūstame, neišbandę kovos.

— Bet kur gi išėjimas ir ar jis yra? — paklausite jūs. — Išėjimas yra. Jūs kritikuojate dabartinį gyvenimą; rėkiate, siunčiate jam prakeikimus, o patys pasiliekatė tikrai žiūrėtojais, bet ne dalininkais gyvenimo kovos. Įneškite ten ką-nors savo, nors mažą šapelį, tada gyvenimas jums bus brangus ir turės prasmę. Suriškite ypatingus reikalus, savojo "aš" geidimus su abelnais reikalais. Lai brolio nelaimė bus abelnų nelaime, tada ir jo linksmybė bus jūsų linksmybe.

Prie gyvenimo, draugai!

Tegul tasai šauksmas praskambės jūsų širdyse, išbudindamas jas iš nusiminimo ir liūdėjimo. Patys nepatėmydami, mes pasinariname į apsupančią mus purvynę. Tinginystė ir apatija praryja jaunas mūsų jėgas. Numeskime gi užrišalą nuo mūsų akių ir regėkime naują gyvenimą! Jis mus vilioja iškilminga pergalės giesme. Mes stovime ir neužsitikinčiai žvilgsime į jį.

Nejaugi mums gaila atgyvenusios senės-tamsybės dabar, kada prieš mūsų akis stovi išdidus paveikslas jaunos karalės — žinios? Prisiartino paskutinė valanda tos piktos ir klastingos senės. Prasišalinkime nuo jos, ir teateina greičiau jos galas. Keršysime jai už ilgą kankynę ir karčias skriaudas, padarytas mums. Mes troškinomės ir šaukėmės pagalbos, bet niekas negirdėjo mūsų. Ji mus apkaustė ir ilgai laikė tamsybėje. Dabar — gana! Ne vergai mes daugiau! Numesim tuos retėžius! Mes jauni ir stiprūs: mumise gyva mintis ir galingas žodis!

Lai gi vienatinis siekis—žinia ir teisybė,—bus mūsų susivienijimas ir rykštė viso atgyvenusio. Pažiūrėkite, prie ko priveda įsigyvenusios tradicijos ir atgyvenusios apgailėtinais niekingos mūsų mokyklos taisyklės. Ne gyvenimą ji pila į mūsų sielą, bet nuodus; ji išplėšia iš mūsų norą gyventi. "Noras gyventi!" Ir pas ką? Pas jaunikaičius, tik žengiančius į gyvenimą, jieškančius teisybės ir įnešančius su savimi naujas viltis! Atšalimas, tamsybė ir prietarai—va kas priešai mūsų begailestingi. Būkime gi ir mes

begailėstingi su mūsų priešais. Taip, pas mus dar nėra spėkų grumtis su tuo baisūnų. Bet nepulkite dvasioje! Spėka — žinioje ir teisybėje. Apsišarvokite, draugai, žinia ir mes išeisime iš kovos pergalėtojais. Mes drąsiai eisime prieš mūsų priešus — tamsybę ir neteisybę, — budindami savo brolių susipratimą.

Ir mūsų priešas kris nelygioj kovoje!

Ir užtekės didelė šviesa ir išaug naujas gyvenimas! Toli, toli išsilies begalinė žinios jura, sunaikinama ant savo kelio niekingas atgyvenusios senovės liekanas.

Sugrius ir subyrės viskas, kas yra žemo, niekingo, ir užsibrėkš naujų dienų aušra!

Versta iš G. Azimovo.

DORA.

*Kas tai yra būti doru? Buti doru, reiškia turėti charakterį taip išdirbtą, kad mes pagal paprati-
mą pasirenkam elgtis teisingai.*

Žmogus savo gyvenime turi veikti, ir jis veikia gerai arba blogai, teisingai arba neteisingai. Jeigu jis apmąstė, apsvarstė savo pasielgimą šviesoje draugijinio surėdymo ir progreso, jis turi sugiebtis elgtis doringai. O kas gi svarbiausias ir galutinas mūsų gyvenimo tikslas? — Ogi kilti doriškai vis augsčiau, prie idealo. "Gyvenimas neperkratytas, neapsvarstytas nėra vertas žmogaus", sakė Sokratas. O kas tai yra dora? — Draugijinis cementas, kuris eina budavojiman žmonių. Tad draugija be doros griūtų, kaip namas pabudavotas be jungiamojo cemento.

Geras teptorius yra tas, kurs gali puikiai tepti; bet geras žmogus yra ne tas, kuris gali būti geru, bet kuris veikia teisingai. Gerumas yra ne galėjimas arba gabumas, bet veiklumas. Aristotelis sekančiai rašo apie dorumą: "Žmogus turi būti užtikrintam stovyj proto, kada jis atlieka dalyką: pirmiausiai jis turi žinoti, ką jis atlieka, toliau, atliekamas veikalas turi būti jo paties pasirinkimas, ant galo, veikimas turi būti išreiškimas formuoto charakterio". Tad ypata teisinganti savo pasielgimus tuomi, kad kiti taip daro, yra be charakterio ir labai žemai stovinti doroj.

Žmonija išsidirba sau tūlus doros įstatymus. Jeigu dauguma kokios-nors žmonių draugovės, kaip pav., tautos, prisilaiko tų įstatymų, tai mažuma bei pavienės ypatos yra verčiamos taip daryti arba rašytai įstatais, arba viešpataujančiais supratimais apie tai, kas yra dora, o kas ne. Kas pas vieną tautą skaitosi už dorą, pas kitą kartais palaikoma už nuodėmę; vienok yra doros įstatymai, kuriuos pripažįta visos žmonijos diduomenė. Tarp tokių įstatymų galima paminėti artymo meilę.

Taigi pirmiausiai yra primetama asmeniui doros idealai ir įstatai tos atskiros žmonių grupos, kurioje jam tenka gyventi. Jeigu ypata pamato, kad toksai įstatymas yra reikalingas, teisingas ir t.t., ir iš savo persitikrinimo jį pildo, tada anas išlaukinis, vergiantis

ir sunkinantis asmenį įstatas tampa viduriniu įstatu.

Kartą žmogus prižazino tą vidurinį įstatymą, nusilenkė prieš jį, per tą nusileidimą jis tampa subrendęs laisvėj. Pakol nėra tvirto, savistovio vidurinio įstatymo, patol nėra jis tinkas kvėpuoti tos laisvės atmosfera. Tad laisvė yra atmosfera augštesniojo gyvenimo ir tik po lėtc, kantraus vidurinio persimainymo tampa žmogus tikusiu kvėpuoti ją. Iš to išei-
na, kad laisvė yra tai paklusnumas viduriniam įstatymui.

Dora nėra paveldėjimas, bet pasekmė sunkios pergalės. Doriškas gyvenimas, kaip augštas protavimas, yra suprastinimas. Juk mes žinom, kad mokslas tai žiupsnis galutinių principų surinktų, iš paskaidyto pluošto faktų. Bet kokie grabinėjimai atranda juos! Šimtmečiai išjieškėjimų tankiai sutraukiami į principą, pora eilučių išreikšta. Čion morališkas gyvenimas suteikia tvirtą analogiją (panašumą) su mokslu, nes jis taipgi prasideda tūloj netvarkoj, daro bandymus, siekia save suprasti, ir neretai daro klaidas. Bet, veikdamas ir išduodamas prieš patį save tikrą savo darbų atskaitą, žmogus prisiartin prie geresnio supratimo gyvenimo, kuris galiausiai išveda aikštėn, kas yra dora, o kas nedora, ir išdirba doros principus bei taisykles.

Morališkos taisyklės, kurios paviršutiniam žvilgiui išrodo despotiškos ir, tarsi gadina gyvenimo priekonį, ištikro turi tik vieną tikslą — apsaugoti mus nuo to pikto, kuris vadinasi "pragyventi tusčiai".

Dora ir viršutinė išvaizda labai tankiai nesupuo-
la. Štai gatvėj trys žmonės: vienas važiuoja automobiliu, kituodu eina šaligatviu ir vienas iš jūdviejų apilyšęs. Žmogus automobiliui gali būt nuoširdus ir be puikybės, nežiūrint ant jo, rasit, augštos vietos ir turtų. Gali būti taipgi, kad pėstininkas švariame švarke nėkiek neužvydžia turčiui, nėgi niekina driskių.

Pasididžiavimas, neapykanta ir panieka — tai svetimi dorai dalykai. Didžiausios pergalės įvyksta tiktai per dorą. 500 metų atgal ties Žalgiriu susitiko, iš vienos pusės, tviskančiuose šarvuose ricėriai, vadovaujami tituluotų karvedžių, su milžiniais, apsidengusiais meškų kailiais ir apsišarvojusiais aržuolo basliais, iš antros pusės. Pirmoj pusėj buvo pasididžiavimas, panieka, antroj gi disciplina, entuzijazmas... Ir nusilenkė šalmas prieš kepurę.

Dora slapstosi, o piktas puikuoja mūsų gyvenime. Vieni gyvena pikto darymui, kiti gi krinta kovoj už tiesą. Dora reikalauja, kad piktas, vieno padarytas, būtų kitų taisomas: tame slepiasi išganymas.

Išlaukinės sąlygos, kurios yra pasekmė mokslo ir pramonės besivystymo, nepaliosavo ir nepaliosuos žmogaus nuo rūpesčio apie išvidinio gyvenimo stovį. Svieta išvaizda mainosi, protiški ir medžiagiški faktoriai keičiasi. Svarbus dalykas yra tai, kad besimainančių sąlygų sukuryje, žmogus pasiliktu žmogumi ir nepamirštų doros ir augštesnių siekių.

Pranas Gudas.

A. B. Strimaitis.

Cibulskis.

[Užbaiga].

(Iš "T." No 36).

Jiems išpalengvo besikalbant, ir Cibulskis pareina nuo Artmono su baltake.

— Neradau Artmono namie, tai net pas Didžbalių vyrus buvau ir ant savo giliukio, gavau kvortą spirito.

Pastatė bonką ant stalo, tuojaus atnešė vandens ir, spiritą atmaišęs, pradėjo girsnoti. Antanas, įsigėręs kelis, išėjo į lauką pasivaikščiotų, o Mikas, likęs su kitais draugais, pusėtinai įsitraukė. Sumigo visi ant suolų. Antanas sugrįžo apie vienuoliktą valandą į stubą ir rado visus bemiegančius.

— Žiūrėkite tiktai kaip visi bažnytiniai sumigę. Ar nekelsite poterių kalbėtų! Juk jau sumos laikas!

Bet tas pažadinimas buvo veltas, nes girti nieko negirdėjo.

Baisus balsas.

Zakarauckai buvo jau senai pristatę savo vienturtį sūnų prie kurpiaus Gabarto jo amato mokytus. Išpradžios būdavo Zakarauckutis dar šiek-tiek imasi prie mokslo, bet vėliau suvisai pradėjo meisterio neklausyti, taip kad Gobartas turėjo Zakarauckutį paleisti.

Vieną dieną pareina Jonas namo pas tėvus ir sako, kad meisteris liepęs eiti namo, nes neturįs darbo. Tėvai buvo nusiminę iš tokio atsitikimo, vienok tėvas pasiryžo pasiteirauti pas meisterį, ar tasai negalėtų jam duot kokią rodą: jeigu pats neturi užtektinai darbo, tai gal patars, kad ir kitoj parapijoj, kitą kokį kurpių, kuriam reikėtų mokinio.

Gobartas papasakojo Zakarauckui, kad jo sūnus pradėjo suvis neklausyti ir žmonems pridirbo visokių nuostolių, kur tik siuvo ir kad tie žmonės pasakė, kad daugiau ir jo paties neims į namus, pakol jis laikys Zakaraucko sūnų, sako: "Aš nors turiu darbo perpilnai, bet turėjau būtinai paleisti Joną, nes ir žmonėms ir man pačiam dakarto gale gerklės". Tėvas vietoj suraminimo gavo dar kartesnę smūgį. Grįžo namo. Nebuvo kas daugiau daryti, kaip tik leisti ganyti.

Jonas paganęs per vasarą prašėsi tėvo, kad vėl leistų mokytis batsiuvystės. Tėvas vėl prašė, kad Gobartas priimtų Joną. Gobartas priėmė manydamas, kad Jonas, biskį pasimokinęs prie kiaulių, užmiršo visas klastas ir bus geresnis.

Zakarauckas tuom laiku apsirgo drugiu ir pasimirė. Zakarauckienė, pasilikus našlė, būdavo dirba pas kitus vasaros laiku, o žiemą būdavo be pertraukos siūlus verpia apielinkės ūkininkams.

Jonas pramoko batsiuvystės ir, pametęs pats Gobartą, nusitrenkė į Sintautų parapiją. Tenai pristoją prie kito meisterio už gizelį. Pas motiną pareidavo tik į kelintą savaitę marškinių persimainytų.

Pagalios Jonas išmoko batus siūti, bet, turbūt, menkai paisydavo darbo, nes jo dirbti batai tankiai paleisdavo per linkimą.

Iškarto Jonas turėjo gana daug darbo, bet kad visiems būdavo batai išsiskirsto, tai žmonės galiaus nustojo jam darbą davę, o apielinkės jaunuomenė išmislijo Zakarauckui naują pravardę "Skyspikis". Vienam kitam taip Joną pravadinus, naujas jo vardas, kaipo labai jo amatui atsakantis, labai greitai prasiplatino, taip kad neužilgo kitaip Jono ir nevadino, kaip tik Skyspikiu. Geresnio darbo Skyspikis nustojo, gaudavo vien tiktai kokius senus batus arba plėskes retkarčiais aplopyti. Neturėdamas darbo, jis didesnę pusę laiko praleisdavo smuklėje, pas Artmoną, nuo kurio pareidavo tiktai nakvoti pas savo motiną, kuri jau buvo pasenusi, ir neprimatė, negalėjo dirbti, ir turėjo maitintis ubagavimu.

Zakarauckienė, kada ji buvo sveika, niekuomet netinginiavo. Aplinkiniai žmonės, žinodami jos praeitą darbų gyvenimą, gailėjosi ir retas kuris teduodavo jai duonos, kuipo duoklę, daugiausiai ji gaudavo sviesto, lašinių ir kiaušinių. Užtat ir Skyspikis turėjo kuo maitintis pas savo motiną.

Bet štai, ji suserga ir, kiek pasirgus, miršta. Kaimynai sumėta po lentą, padaro Zakarauckienei karstą ir be kunigo, be mišių ir be jokių apeigų užkasa ją Višpinių kapinaitėse, pro kurias ji kitkart taip baisėjosi ir praeiti.

Su motinos mirčia paskutinė Skyspikio parama griūva; dabar jis pas Artmoną prasėdi netiktai dienas, bet ir ištisas naktis prasnaužia, o prisipalašiuves nuo keleivių ir alkanas būdamas, jis atsimenta motiną. Jam neramu. Jis, Artmoną apleidęs, eina ant Višpinių kapinaičių ir, parpuolęs ant motinos kapo, pradeda verkdamas šaukti motiną, kad ji sušelpų jį.

Lankimas kapinaičių įeina pas Joną į paprotį: jis eina ten kiekvieną sykį, kada tik pasigeria ir išalksta, nežiūrint, ar tai būtų šilta ar šalta, žiema ar vasara, ir baisiu, storu, graudingu girtuoklio balsu keilia motiną iš josios kapo. Tankiai Skyspikis ir nakvodavo ten-pat mažoje koplytėlėje, iš kur vėl grįždavo pas Artmoną.

Keleiviai būdavo girdi ant kapinių baisų balsą, it kokio veršio. Girininkai bijodavo pavieniai ir pravažiuoti pro Višpinių kapinaites, apie kurias buvo tiek nebūtų daiktų pripasakota.

Žmonės, pardavę Naumiestyje malkas ir grįždami namo būdavo sustoja pas Artmoną, ikikol nesusrinks keli desėtkai patvadų, kad galėtų visi sykiu pravažiuoti pro tas baisias kapinaites. Ne dyvai tat, kad Skyspikis tapo Girininkų vadu pro jas. Prigirdydavo jį degtine, duodavo keletą auksinų, įsodindavo į pirmąjį vežimą ir visi drąsiai paskui jį važiuodavo. Skyspikis nelydėdavo toliau, kaip lig Kudirkų, nuo kurių grįždavo atgal į smuklę ir vėl laukdavo, kam galės patarnauti.

Tas užsiėmimas išpradžią suteikdavo Jonui gerą uždarbį, bet, kadangi žmonės, kuriuos jis vesdavo pro kapines, jokių ten stebuklų nė sykį nepatyrė, ir

perstojo bijoję, vadas pradėjo rodytis jiems nereikalingu ir jie be jokio išgąščio vieni ėmė pro kapinaites važinėti. Skyspikiui grąsino alkis, bet čia jis susimislijo vieną šposą: Sykj, kada susirinko keletas vežimų pas Artmoną, Skyspikis nuėjo ant kapų ir artinantis jiems pradėjo graudžiai, storu balsu raudoti, "motinėle mano, motinėle ir tt.

Girininkai, kaip niekad tokio balso negirdėję savo ausimis, baisiai persigando ir, kaip padūkę, parpleškėjo atgal pas Artmoną. Skyspikis, matydamas gerus savo triūso vaisius, ir pats sugrįžo į smuklę.

Išgirdęs girininkus pasakojant vėliau pribuvusiems iš Naumiescio žmonėms apie baisų atsitikimą, pasisiūlijo jiems už vadą. Gavęs penkis auksinus, kaip paprastai, pravedė girininkus iki Kudirkų.

Dabar Skyspikis pradėjo gązdinti kiekvieną pravažiuojančių būrį, kurie, sugrįžę pas Artmoną, samdydavo Skyspikį.

Taip Jonas uždarbiavo per dvi žiemi, darydamas savo baisų balsą dar baisėniu ir uždirbdamas vis daugiau ir daugiau. Vasaros gi laiku jis šiaip-taip maitindavosi, valkiudamasi nuo vieno ūkininko pas kitą ir retkarčiais sulopydamas kam batus.

Skyspikio nelaimė.

Visi gerai žinojo Višpinių kapinyną, ant kurio per porą paskutinių metų vaidinimasi taip labai įkankino bėdinus girininkus; todėl dar plačiau pasklido kalbos apie dūšių vaitojimą apielinkėje vadinamoje Višakio Rūda.

Toje apygardoje gyveno turtingas ūkininkas Abraitis iš Budos. Kaip būdavo žmonės nušneka, tai Abraitis buvęs nepaprasto drūtumo, nėsa porą tvirčiausių vyrų valdydavęs, kaip mažus vaikus, o jeigu pasitaikydavo, kad bevažiuojant abazukas išsprūsta iš vėžių, tai paėmęs už ratų galo būdavo įmetęs į vėžes be jokių buomų, ko ir keli vyrai su buomais negalėdavę taip lengvai padaryti. Sako, kad Abraitis buvęs su trimis lankais.

Vieną kartą pasitaikė ir Abraičiui iš Naumiescio keliauti kartu su kitais girininkais. Privažiavus prie Pranckabudžio smuklės ir sustojus pasišerti arklius, girininkai pradėjo kalbėti apie baidykles ir apie nepaprastą balsą ant kapinaičių.

Abraitis buvo ne tik drūto subudavojimo žmogus, bet ir pamokytas vyras, taip kad į jokias pasakas netikėjo, kaip kad seniau Cibulskis; todėl juokėsi iš savo sandraugų, kad tai jie išmislija ir įsikalba sau tas baimes.

Pasilsėję, išsirengė į tolesnę kelionę. Abraitis važiavo pirmas, kiti girininkai sekė paskui, lyg žąsų pulkas. Vos privažiavo Giedraitį, išgirdo balsą ant kapinaičių, bet Abraitis nieko sau iš to nedarė, tik važiavo nesustodamas.

Skyspikis, matydamas, kad pulkas girininkų važiuoja, nepaisant jo haubimo, pasiryžo užstoti jiems kelią; todėl pasileido nuo koplytėlės artyn vieškelio, maurodamas, kaip bulius. Abraitis atvažiavo ties kapinaičių durimis, ir sustojo, padavęs vadeles palai-

kyti bernui, kuris kartu su Abraičiu važiavo. Pats, išsitraukęs rungą iš rogių, leidosi tiesiai ant kapinių jieškotų to špuko.

Skyspikis, pamatęs, kad čion nėra baikų, įlindo į koplytelę ir pradėjo šaukti paprastu savu balsu, "motinėle mano!" Abraitis išlauzė supuvusias koplytėlės duris ir smogė špukui tiesiai į galvą rungu. Skyspikis, neištaręs nė Jėzus-Marija, susmuko ant vietos. Abraitis, dar primetęs kelis runkus, pasišaukė ir kitus girininkus pažiūrėti špuko. Tie, atėję, pamatė, kad tai buvo jiems gerai pažįstamas Skyspikis.

Vargšas Skyspikis, pasirgęs trejatą savaičių, pasimirė ir tapo palaidotas ant tų pačių kapinaičių, bet po miriui Skyspikis niekadosis girininkų neužkabino; po to atsitikimo daugiau niekas jokių dvasių nematė, ant Višpinių kapinaičių, o visus buvusius baisesius atsitikimus tik iš senių apsakymo galima dasižinoti, bet naujai kartai priaugant išnyks su vėju ir tos pasakos taip, kaip nebuvusios.

Mahanoy City, Pa., 1906 m.

(Cibulskis prasidėjo No. 24.)

Faktai.

TRIO.

"Draugas" verkia, aimanuoja,
Kad "Tėvynė" jau *ne ta*;
"Katalikas" gi ir "Saulė"
Taipgi raud' su juo greta.

Žadzin jie iš susnudimo
S. L. A. katalikus,
Kad sukilę išvaikytų
Jie iš "T." cicilikus.

Miels "Drauge", vėlybas laikas!
Katalikai — jau kti,
Ir gana gerai supranta
Kur tu juos dabar vedi.

Katalikai jau šiandiena —
Minios trokštančių šviesos,
Ir apaštalai tamsybės
Jų už nosies nevadžios.

K. Vidikas.

TAIP PATOGIAU.

KLAUSIMAS. Dėlko mūsų savatraščiai nepažymi dienos, paduodami žinias?

ATSAKYMAS. Tūli jų atkartoja tas žinias po kellysyk, kiti gi paduoda žinias keliomis savaitėmis susivėlinusias.

NESUSITAIKO.

KAZYS. Aš manau, kad p.B. Balevičių turės pakelti į TMD. garbės narius už apsiavedimą su ruse, kurią, be abejonės, atvers prie lietuvių.

ONA. O aš manau, kad jį reikia išbraukti iš TMD. už paniekinimą lietuvių.

MANDAGUMAS PREKIUOJA.

— Atmink, kad mandagumas nieko ne prekiuoja.
— Argi? Jis man prekiuoja \$5 į savaitę mano restauracijoje, idant įgyti mandagumą tarnų.

MANDAGUS.

PATI. Ir kas gi iš tavęs būtų, jeigu ne mano pinigai?

PATS. Kavalierius, mano brangi.

NAUJA PATARLĖ.

Plaukas galvoje vertesnis už du plaukus šukose.

Laiškas Redakcijai.

Gerbiamoji Redakcijai!

Kadangi "Draugas" No. 35 bereikalingai užsi- puola ant "Tėvynės" už patalpinimą p. J. S. Paške- vičiaus korespondencijos iš Pittstono, Pa., tai ar ne- suteiktumėt vietos "Tėvynėje" mano patėmyjimui.

"Draugas", garbindamas Tėvą Kazimierą Kapu- ciną, kaipo nešėją katalikams stebūklingų teisybės vaisių per misijas, pats nesidrovi skelbti melagystę. Jis atkartoja J. S. Paškevičiaus korespondenciją iš Pittstono, Pa., tilpusią No. 32 "Tėvynės", ir štai ką sako: "A. Beliauskas jau nuo senai neturėjo pilno proto ir tuoj būtų jo visai nustojęs, be pagalbos kapu- cino. Jis yra ne fanatizmo auka, bet ligos, kurią nuo senai turėjo".

Iškur "Draugas" sužinojo, kad A. Beliauskas nuo senai neturėjo pilno proto ir tuoj būtų jo visai nustojęs?

Nė vienas iš Pittstoniečių, gerai pažįstančių A. B. neišdrįstų ištarti, ką "Dr-gas" patalpino savo skiltyse! Mat, kad tas vaikinys dabar guli ligonbu- tyje, tai ant jo visaip galima sakyti, kad ir neteisybę, nes nebus kam pasipriešinti.

A. Beliauskas, gyvendamas čia per kelis metus, buvo doras vaikinys, negirtuokliavo, visur gražiai už- silaikydavo, kaipo protingas vyras; tą gali liūdyti kiekvienas, jį pažįstantis. Kapucinui laikant misijas, vaikinys nuolatos eidavo į bažnyčią klausyti pamokslų, ir štai, tuoj po misijų jis tampa dideliai dievuotu, labai daug meldžiasi ir vis giria Kapuciną už jo gra- žius pamokslus, o vėliau ir pats pradeda sakyti pa- mokslus, atkartodamas Kapucino žodžius; susitikda- mas žmones, jis žegnoja, liepia klauptis ir t.t.

Patėmijus jojo proto suirimą, draugystės, į ku- rias jis prigulėjo, padavė jį į bepročių ligonbutį.

Apmąščius tą viską, kas su vaikinu atsitiko, ne- vienam veržiasi į galvą mintis, jogei vaikinui, perli- gai beklausant tų nesąmonių, kurias Kapucinas pasa- kodavo, galėjo tas perdaug įsiskieptinti į jo smegenis. Nors tikros priežasties vaikino ligos niekas nesusekė, bet, kad prieš atsilankymą kapucino jis buvo sveikas, tai yra tikra teisybė.

"Draugas" užsiuola ant "Tėvynės", primesda-

mas užgauliojimą katalikų jausmų, pats skelbdamas melagystes.

Mar. Beliauskas.

157 Seneca st., Pittston, Pa.

Sandarbininkams ir korespon- dentams.

Garsindami S.L.A. narių mirtis tolygiai, kaip ir kitus S.L.A. reikaluose raštus, malonėkite siųsti "Tėvynėi" per Centro Valdybą. "T.", susilaukus tokių raštų, turi pati juos siųsti Centran, arba sugrą- žinti autoriams, kas daro bereikalingus organui iš- kažčius ir gerokai suvėlina rašynių patalpinimą. Rd.

Atsišaukimas į SLA. kuopas.

So. Boston, Mass. Čia pasimirė Uršulė Damb- rauckienė liepos 20 d. š. m., palikdama savo vyrą Mykolą Dambraucką su trimis mažais vaikeliais. Ur- šulė Dambrauckienė prigulėjo prie 72 kuopos SLA., o kad truko 9 dienų iki šešių mėnesių nuo prisirašy- mo, tai iš Susivienijimo posmertinės negalima gauti. Gavau patarimą nuo centro sekretoriaus, kad prašy- čiau SLA. narių ir kuopų, kad kas kiek galės iš savo mylistos pagelbėtų man.

Širdingai meldžiu visų narių ir kuopų, kad su- šelptumėt, o aš su savo mažais vaikučiais širdingai padėkavosiu visiems. Su guodone,

Mykolas Dambrauckas,

21 Harrison Ave., Extention, Boston, Mass.

Atsišaukimo teisingumo liūdyjame, SLA. 72 kuo- pos valdyba:

E. Plevokienė, pirm., J. Jurgeliunaitė, sekr.

Susirinkimai SLA. kuopų:

So. Boston, Mass. Dr-tė DLK. Vytauto-SLA. 33 kp. laikys su- sirinkimą 2 d. spalio, 2:30 val. po pietų, salėje po No. 339 West Broadway.

Cleveland, Ohio. SLA. 14 kp. laikys bertaininį susirinkimą 4 d. spalio, 1 val. po pietų, salėje J. Popovičio, 2539 St. Clair ave. Meldžiama visų narių buti ir paduoti savo antrašus. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. Sekr. A. Šimkūnas.

Scranton, Pa. SLA. 30 kp. atsibus susirinkimas Nedėlioį, 2 d. spalio (oct.), 1 val. po pietų, salėje po No. 110 W. Market st. Visi nariai užkvičiami susirinkti ir užsimokėti savo duokles, nes po su- sirikimui nepriimama. Sekr. K. V. Zorskas.

Minersville, Pa. SLA. 13 kp. laikys susirinkimą Nedėlioį, 2d. spalio, 2 val. po pietų, salėje P. Lietuvninkienės. Visi nariai susi- rinkite užsimokėti savo duokles ir atsiv. skite naujų narių prirašyti prie SLA. Sekr. J. Mikalavičius

Brockton, Mass. SLA. 17 kp. laikys bertaininį susir. Nedėlio- je, 2 d. spalio, 2 val. po pietų, pobažnytinėje salėje. Visi nariai kviečiami susirinkti ir užsimokėti bertaininę. Valdyba.

Fitchburg, Mass. SLA. 203 kp. bus bert. susir. 2 spalio, salėje soumų(finų)socijalistų,Foster ir kampas Lioghton st.,prasidės 1 val. po pietų. Malonėkite visi nariai buti ir atsivesti naujų narių prira- šyti prie SLA. Sekr. V. J. Pšalgauskas.

Brooklyn, N. Y. SLA. 38 kp. turės savo bertaininį susirinki- mą Nedėlioje, 16 spalio (oct), 3 val. po pietų, salėje po No. 101 103 Grand st. Teiks visi nariai pributi, nes bus išlaimėjimui laikrodė- lis ir šilkinis lietsargis. Sekr. A. Lesniauskas.

Nariams SLA. knygos už puse kainos.

1 Budas Senovės Lietuvių, pusl. 217 kaina	50 c.
2 Lietuviška Chrestomatija, pusl. 178	40 c.
3 Dėdai ir Gražina, pusl. 61	25 c.
4 Europos Istorija, pusl. 319	25 c.
5 Gėbsinis Jotis, pusl. 38	15 c.
6 Jonas iš Kempės ir Šilka, pusl. 23	10 c.
7 Konradas Valėnrodas, pusl. 24	15 c.
8 Kražių skėrdynė, pusl. 77	15 c.
9 Kun. Aleksandra Burba, pusl. 29	20 c.
10 Kelionė į Europą, pusl. 52	10 c.
11 Kuomi žmonės gyvena?, pusl. 56	15 c.
12 Lietuviai Amerikoje, pusl. 174	\$1.00
13 Naktys Edvardo Yungo, pusl. 21	10 c.
14 Našlaitė (Drama keturių veikmių)	10 c.
15 Petras Žemaitis, pusl. 69	20 c.
16 Padėjimas Lietuvų Tautos, (rusų kalba)	\$1.00
17 Dirva, pusl. 123 1896 m. vienas num.	75 c.
18 "Tėvynės" komp. 1896, 1897, 1898 ir 1899 m. po 50c	

SLA. Centro Valdyba.

PREZIDENTAS:

M. J. Damijonaitis,
812 — 33-rd St., Chicago, Ill.

VICE-PREZIDENTAS:

F. Živatkauskas,
110 W. Market St., Scranton, Pa.

SEKRETORIUS:

J. Žemantauskas,
39 W. Porter St., Waterbury, Conn.

IŽDININKAS:

J. Skritulskas,
26 Broad St., New Britain, Conn.

IŽDO GLOBĖJAI:

T. Paukštis,
123 N. Main St., Pittston, Pa.

P. W. Birštonas,
Oak St., Shenandoah, Pa.

LITERATIŠKAS KOMITETAS:

L. Šernas,
3252 S. Halsted St. Chicago, Ill.

B. K. Balevičia,
260 E. Main St., Amsterdam, N.Y.

P. Mikolainis,
Box 62, New York, N. Y.

KNYGIUS ir "TEVYNES" ADMINISTRATORIUS

S. Astramskas,
318 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

LIETUVIŠKA APARATŲ DIRBTUVE.

Guodotinioms tautiškomis ir bažnytinėms draugystėms išdirba: Karunas, Amerikoniškas vėliavas, Szarpas, Juostas, ženklelius, kepures ir marszalkoms pardedus, telpgi visus bažnytinis aprėdalius. Norėdamos guodotinos Draugystės arba guodotini kunigai, jog Jūsų darbas butų gerai atliktas, paveskite jį tikrai lietuvei.

T. Andruszewicz & Co.

1421 Division St. - - - Chicago, Ill.
netoli Milwaukee ave.

ALBERT G. GROBLEWSKI

Savininkas ir Fabrikantas Geriausių

"LENKISZKU - LIETUVISZKU VAISTU."

Geriausia
Gyduolė
nuo

Strėnų skaudėjimo
Degimo krutinėje
Galvos skaudėjimo
Kateros
Užsišaldyme
Neuralgijos
nuo
Gerklės skaudėjimo

Mešlungio
Skausmo krutinėje
nuo
Patrukimo
Azma arba
Dusulio
Štyvumo sprando
Skaudėjimo:
Šonuose
Rankų ir
Kojų.

Ypatingos Gyduolės.

Jeigu sergate užsisenėjusioms ligoms nuo kurių negali pagelbėt nė daktarai nė ligonbučiai, arba paslapti ligoms, aprašykite man savo nesveikumą gerai ir aiškiai (be užslėpimo) nes čion eina ne tik apie tavo sveikatą, bet labai tankiai ir apie tavo gyvastį. (Atsimink, jog kiekvienas garbingas daktaras užlaiko paslaptį kaip ant išpažinties). Užtai nesigėdyk ir nebijok, rašyk teisybę o mielai suteiksiu rodą ir prisiųsiu geras gyduoles pagal tavo ligą su nurodymu kaip reikia jas vartot, už prekę labai mažą. Reikia rašyt laiškus stačiai pas mane pridėdant visados 2 c. markę ant atsakymo, nes kitaip negausit atsakymo. Teipgi mes reikalaujame gerų agentų kiekviename dideliame mieste ir jų aplinkėse. Agentai nuo Lietuviškai-Lenkiškų gyduolių gali uždirbti nuo 50 dol. iki 150 dol. ant mėnesio. Uždarbį duodame kuogeriausią. Taigi rašykite reikalaudami agenturos. Kiekvienas lietuviškas štornykas teipgi privalo užlaikyti visada mūsų puikias Lietuviškas gyduoles savo štoruose ant pardavimo, kad mūsų tautiečiai reikalaudami galėtų pas kiekvieną nusipirkti ir nereikalautų išduoti pinigų dovanai kokiems nors apgavikams tose aplinkėse. Štornykai, rašykite pareikalaudami gyduolių, nes geras uždarbys ir parduokite mūsų tyras Lietuviškas gyduoles, kurias mes gvarantuojame. Rašykite po antrašu:

ALBERTAS G. GRABLIAUCKAS

Cor. Elm & Main Str., Plymouth, Pa.

DABAR LAIKAS: NAUDOKITES VISI!

Turiu už garbę pranešti visiems lietuviams ir mano kostumeriams, kad aš perkėliau savo krautuvę iš Brooklyn N.Y. in SCRANTON, PA. ant žemiau paduoto adreso, kurioje galite gauti LAIKRODŽIU, LAIKRODĖLIU, LENCIUGĖLIU, PUIKIU ŽIEDU, SPILKU, KALČIKU, KOMPASU, KRYŽIUKU. Puikiausiu ARMONIKU, SKRIPKU, KLERNETU, TRUBU, KONCERTINU ir daugybe visokiu muzikališku instrumentu. Geru BRITVU, visokio skyriaus DRUKAVOJIMUI MAŠINUKIU, ALBUMU FOTOGRAFIJOMS, GUMINIU LITARU. ISTORIŠKU ir MALDA-KNYGIU, visokiu gražiu POPIERIU gromatomis rašyti su puikiausiais apskaitymais ir dainomis su drukuotais aplinkui konvertais TUZINĄ už 25c., 5 tuž. - \$1.00, Perkupčiams 1.000 už \$6.00. LIETUVIŠKA BIBLIJA arba ŠVENTAS RAŠTAS seno ir naujo testamentu lietuviškomis litaromis pusl. 1127, dručiai apdaryta, su prisiuntimu \$3.00. Jai katras neturit mano didelio KATALOGO No 3 pareikalaukit šiandien: prisiųsdami tikrą savo adresą ir už 5c. markę gausit jį su 456 paveikslais ir 1.000 naudingų daigtų. Aš gvarantuojau, kad mano tavoras pirmos klesos, o prekės pigesnės kaip kitur. Ordėlius išsiunčiu greitai i visus Amerikos ir Kanados kraštus. Perkupčiai gali gaut pirkt tavora daug pigiau kaip kitur. Kviečiu visus su ordėliais ir visokiais pirkiniais kreipties

šiuo adresu: M. K. WILKEWICH, 115 W. MARKET Str., Providence Sq. SCRANTON, PA.